

Noorte Flu

Segantini

„Ave Maria“

Nr. 7 ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ 1924

„Kristuse ja koguduse eest“

Eesti Usklikkude Noorte (Uskude waheline)

C. E. Liit.

Juhataja: K. L. Marley — Tallinn, Kotsepu tn. 6—2

Kirjatoimetaja: J. Peipmann — Tallinn, Allika tn. 5—6

Laekahoidja: A. Pitkjaan — Tallinn, Siimeoni tn. 19—2

„Noorte Elu“ — toimetuse aadress: Tallinn, Kotsepu 6—2

„ „ — talituse „ „ Luise tn. 11

„ „ — kirjad „ „ Postkast Nr. 284

Üksildased pühad.

D. Schäferi järele wabalt R. L. Marley.

Suuremad kes waeles ilmas, õnnistusrifkamad jumalariigis on olnud kõigil ajal „üksildased pühad.“ Ei kloostrikirikus elueituses, ei moodjas müstilises waatluses, waid piiblikistes joontes „kui kutsutud pühad“ (1. Kor. 1:2; Kol. 3:12.) Üksildased walgusekandjad, igaweste waranduste edasiandjad, jumalariigi eelmurdjad, waiksed kannatajad ja suured armastajad, kes teenides oma elu jätawad, sest et nad teist ei wõi, kes pühitsetud küll ihu kui hinge poolest.

Sügawamas hinges tundmatud, massist töös ja teedel mitte mõistetud, on nad siin ilmas end tunnud wõõradena ja üksildastena. Üksilduses on nad läbi wõidelnud, kannatanud ja töötanud; üksilduses on nad ehitanud igawest ja wõitnud wõitluses ning laulnud:

Kui ka mu nimi ilmas kaob,

Kuid ülewal ta seisda wõib.

Siin tundmata ja teadmata

Kuid Jsa troonil tuntud ma.

Need üksildased pühad, kellede sifemine elu särab, ehk päike neid küll põletanud mustaks, kes kaduwuse tolmus end riietanud nägemata ilma jõududega — need on need tugewad, kes Kristusest wõitetud wõidawad, Jumalale pühendatud, kes terwelt seisawad Jssanda walitsuse all. —

Kui keegi ford ütles, et meid wõiwad aidata ainult weel „pühad“ siis oli temal kahtlemata õigus. Meie wajame „üksildasi pühasi.“ Ma mõtlen siinjuures inimeste peale, kes waiksed ja

tugewad, lunastatud ja pühastatud, päiksepaistelised ja õndsad, pöördud ja proowitud, oma taewateed käiwad Jumala auks ja kadunud ilma õnnistuseks, ka siis, kui peawad üksilduses kannatama, kandma, seisma ja nutma ning wõitma, „kui pühad ja Jumalast armastatud.“

Siin ja seal, laiali pillatud, leidub neid üksikult, neid „üksildasi pühasi.“ Oh, et mõnigi poolik ja tuim saaks „üksildaseks pühaks.“

„Üksildased pühad“ ei lasse end mitte ilmast liigutada, aga nad liigutawad ilma. Nemad kisuwad jumalariigi oma külge ja muudawad ilma palge. Läbi patu ja wisetjuse mägede kaewawad nad õnesteed igawese rahu riiki. Nemad kaewawad elu kõrwemaale kaewud. Nad ei olene inimeste heatahtlikkusest ja ilma arwamistest — nad seisawad täiesti Jumala ees! Otsejooneliselt sammuwad nad Jumalale pühendatud ja temast tõmmatud eluteed. Kui jumalariiki weel üksi wõiwad ehitada märtrid, siis on nemad jelleks walmis.

Aga nende elu, see on täis hõõgust ja hiilgust, wõitu ja õnnistust, kaistet ja pisaraid, ning rõõmu ja rahu.

Sügawad on waod, mis tõmbawad jumalariigis ja kannawad igawiku wilja.

Saatana riiki murravad nad sisse ja murduwad ford kui sirbid oma Jumala lõikusepõllul. Üks ainus on nende elu parool: Jeesus!

Mu Jssand, tee ka minust üht „üksildast püha!“

Moorte Elu

Gesti Usklikkude Moorte C. E. Liidu häälekandja

Nr. 7

Neljas aastakäik

1924

Liig wara — liig hilja!

Heikki ja Frans, kaks neljateistkümnenda aastast lütseumi-õpilast, elasid ühes korteris. Ühel päeval sai Heikki oma emalt kirja.

„Ei, ei — see on tõepoolest liig wara!“ sõnas ta kirja läbi lugedes. „Mida ema ütleb, on küll hea ja mul on omalgi mõte saada usklikuks, kuid veel mitte nüüd. See on liig wara.“

„Millest sina jutustad?“ küsis Frans.

„Sain täna emalt kirja — terve jutluse, mõtle ometi!“

„Ja sina pahandad sellest! O, kuidas soowiksin, et minulgi oleks ema; ta kirjutaks heameelega mulle pikki jutlusi — kuid teda ei ole enam elus...“

„Heameelega luban sulle lugeda oma ema kirja,“ ütles Heikki — „kuid ära seda aga kaota, hoian alles kõik ema kirjad.“

Ulatanud selle Fransile, läks ta ise jalutama.

Õhtul said nad jälle kokku teineteisega.

„Siin on su ema kiri, Heikki. See oli iseäralikult hea kiri. Tänan, et andsid mulle seda lugeda!“

„Kas tõesti see oli nii iseäralik? Sarnased on kõik mu ema kirjad.“

„Alga kas sa ei mõtle tema nõuannete järele teha, Heikki?“

„Küll ikka, seda võid isegi mõista — tahan ju minagi taewasse. Kuid see on siiski veel liig wara.“

„Kuid su ema kirjutab ka, kui hädaohtlik on edasi liikata otsestamisest,“ ütles Frans.

„Sina võid küll nüüd hakata pühaks; minul omalt poolt on veel tahtmist wähe huwituda ja nautida elust. See on tõepoolest liig wara.“

Nastaid möödus. Heikki ja Frans olid nüüd üliõpilased. Frans õppis õpetajaks, Heikki — advokaadiks. Kuid ta oli ainult nimepoolest üliõpilane. Enam jagu aega wiitis ta lõbustusel ja sõpru oli tal palju. Nad kohtasid harwa üksteist ülikoolilinnas. Kuid Frans ei wõinud iialgi unustada, kui suur tänuwõlglane ta oli Heikki emale.

Ühel päeval kohtasid nad üksteist.

„Kas on tõsi, et mõtled reisida wäljamaale?“

„Nii küll. Kas sa ei tahaks tulla kaasa?“

„Ei, Heikki — sina küll arwatawasti ei tunne huwi minu seltsist. Luba aga mulle, et mõnikord enne ära sõitu tuled õhtutunnil minu poole sisse — tahaksin heameelega rääkida sinuga ühest asjast. Kui sul on tahtmist, selleks — siis oled südamest teretulemast!“

Kuigi Heikil ei olnud tahtmist, tuli ta siiski Fransi juurde, kuid Frans märkas kohe, et tal oli kiire äraminekuks.

„Heikki, olen sagedasti tahtnud find tänada selle heateo eest, mille fõrd tegid minule“ — ütles Frans.

Heikki waatas küsitwalt ta peale.

„Wäletad sa veel üht oma ema kirja, mille andsid mulle lugeda! See kiri tõi ümberpöörde minu ellu. Su ema kirjutas seal muu seas: „Anna end Jeesusele nüüd!“ Ja end Jeesuse armusse peites tegin ma seda. Nüüd tean, mis tähendab — surmaste ellu minna.“

„Nii, ta oli haruldane ema.“

„Oli? on ta siis ju surnud?“

„Ta suri kolme aasta eest!“

„Heikki!“ Frans pani oma mõlemad käed ta kaela ümber. „Heikki, kui su ema nüüd seisaks su ees, mis arwad teda welda tahtwat? Kindlasti ta tahaks welda sinu toas: „Anna end Jeesusele just nüüd!“

„Jah, seda tahan ma ka teha, kuid veel mitte nüüd. See on weelgi liig wara — nüüd on mul muud mõelda!“

Mõnda aastat möödus. Frans oli nüüd õpetaja kufagil wäikeses linnas.

Ühel õhtul toodi kutse hotellist, et Frans tuleks sinna. Keegi reisija olla äkki haigeks jäänud ja tahta wäga rääkida õpetajaga. Frans ruttas kohe sinna.

„Kuidas on haige seisuford?“ küsis ta arstilt.

„Halb! Ahastused ei ole enam nii suured, kuid jõud wäheneb. Ta on oodanud wäga õpetaja järele.“

Frans läks fisse surewa mehe juurde ja istus ta fangi äärde.

„Armas wend, wõin ma olla teile milleski abiks? Teie peate surema — mis on teie lootus?“

Surija näos paistis kirjeldamatu tusk; ta awas filmad ja waatas terawalt pastorit.

„See on liig hilja“ . . . pomises ta.

Õpetaja kummardas end ta üle. „Arge õelge nii, sõber, on küll üksteistkümmes tund, kuid Jeesus ootab weel. — Kes minu juurde tuleb, seda ei lüüka ma wälja! — on Jeesus õelnud. Tulge ta juurde!“

Taas peegeldus ahastus surija waates.

„See on liig hilja! . . .“

Õpetaja seisis siin kõnetult. Surija häälekõlas ja näos oli talle midagi tuttavat.

Rõgu õõ walwas ta surija woodi ääres. Kui päife järgmisel hommikul ruumi paistis, lamas seal furnu-keha — näos lootusetuse ja ahastuse ilme, nagu ütles ta: „See on liig hilja!“

Frans waatas nimekaarti, mille leidis enda ees olewalt laualt. Imestatuna ja murelisena luges ta sealt oma wana sõbra nime. Müüd teadis ta, mis need sõnad tähendasid: „See on liig hilja!“

Sõber kallim! Ara wabanda, et on weel liig wara ümber pöörda. Anna end Jeesusele weel täna, et kord sinugi elus ei oleks — liig hilja! — Tule, Jeesus ootab sind weel!

Kuidas Tuomala Kerttu ära langes?

Seal ta müüd istus ja nuttis. Keegi ei mõistnud teda. See enne nii awalik rõõmus ja õnnelik noor on muutunud müüd süngeks ja umbmeelseks.

Koosoleku juhataja läheb temaga rääkima ja saab kuulda ta elu kurba lugu.

„Olin fewadel weel õnnelik Jumala laps“, jutustab ta, „kuid müüd olen ära langenud . . .“

Nutt katkestab sõnad.

Wähe rahulikumaks jäädes jätkab ta:

„Sõitsin suweks mannermaast üfsikule merejaarele. Seal oli palju noori. Nende wiisiks olid igadhü tant-
süd ja muud lõbustused. Ühtki usklikku ei leidnud saarel.

— Ja maailm wiis mind kaasa . . .

Müüd sügisel tagasi tulnud, olen käinud kõikide usk-
kondade koosolekuil ja otfinud kaotatud rahu, kuid ei saa seda enam tagasi.“

„Kas lugesite piiblit ja elasite palweelu seal maal?“ küsis jutlustaja.

„Ei lugenud. Asi oli selles, et fewadel äraõidu kiirusega jäi mu piibel linna ja seal ei olnud piiblit. Ja kui oleks olnudki — waewalt oleksin seda lugenud.“

„Selles on juba esimene maailma-minemise põhjus“, lausus jutlustaja kindlalt. „Kui teie oleksite uurinud Jumala sõna, oleks Jssand selle kaudu teile rääkinud, kuigi poleks kunagi usklikkude hulka pääsnud ja te oleksite müüd olnud õnnelik usklik.“

„Kas elasite palweelu?“

„Jah, alguses mõnikord wähe palusin, kuid kui maailm waldas südamet — jäid needki.“

„See, et põlgasite palweelu Jssandaga, on teine põhjus, et jahtusite ja armastuse kaotasite selle Jssanda wastu, kes keetsemanis wõitles ja palus nii ar-
dalt teie eest.“

„Alga, kas teadsid need ümbruskonna noored, et olite usklik sinna tülles?“

„Waewalt nad seda teadsid, sest olin alguses wõõras ja ei rääkinud neile oma usust midagi“, wastas Kerttu.

„Siis ei ole ime, et olete müüd äralangenu. Esi-
teks põlgasite Jumala sõna, siis jätsite palwed ja lõ-
puks weel häbenesite tunnistada Jeesuse nime, tunnista-
tada omaist õpetajast. See on loomulik tagajärg. Ja jüü ei ole Jumalas, et teie täna õhtul olete rahutu. Teie olete teinud pattu Jumala wastu ja Jumala waim on pidanud teist lahutama.“

Kui see jutlustaja rääkis sellele rahutule hingele.

Kui sel õhtul jäädi palwesse, oli seal mõnda noort, kelle siifimine seisuford ei olnud palju parem, kuigi olid jäänud suweks linna. Kui üldiseid koosolekuid jutlus-
taja puudusel ei olnud wõimalik pidada, ei wõtnud nad waewaks tulla piiblitundidele ja palwekoosolekutele, misfuguseid küll korralikult peeti wäikeses C. E.-laste ühingus. Ei neis küll iseäralikke pidulikke tundmuseid saadud, kuid mõni Jumala tõde siiski selgis, mõnda palawat palwet teiste eest üles saadeti ja mõni tume asi taewase Jsa ees selgeks wõideldi. Ja sügise tülles, kui siis jälle jutlustaja tuli ja üldised koosolekud al-
gasid, olid nad õnnelikud Jumalas ja julgelt tunnis-
tasid koosolekuil ehk palwes aitasid sõnakuulutajat.

Kuid need teised, kes olid põlanud neid argipäewa-
koosolekuid ja ainult mõnes suures koosolekus olid ligi olnud — edustades n. n. „pidulikku ristiusku“ — mis-
sugune kurb ja rahutu oli nende meel tol õhtul.

Põlnud ime, siis kui argipäewa-elus wõitlew Jssanda wäike hull käis sõna juures ja palwes, nähti neid romaanid kaenla all minewat maailma tantju- ja manguplatsidele.

Koosolekud on nad ära põlanud ja uskmataste ringi jõudnud, maha jättes ka usklikkude hulga. On siis ime, kui hinges mäsšab müüd? Suwised sõbrad on maha jätnud, ilm on läinud koledaks ja sügisetormid rebi-
wad wiimseidki lehti ju peaaegu paljasteft puudest. Ja torm on nendegi hinges. Päästmisefindlus on kadu-
nud. Äralangemistust rõhus siifemiselt, kuigi wälis-
tidet weel ei oldud katkestatud.

*

Armsad uured, kes neid ridu loete — ärge jätke maha Jssanda sõna! Arge olge kergemeelseid oma piiblit lugeses. Kolgata rist, usupalwe ja selge tun-
nistus oma Jssandast igas paigas olgu meie igapäe-
wased sõbrad. Ara jumalawastane ring, romaanid ja maailma lõbud! Need roojastawad meie hinge ja wi-
wad selle hukatusse. Arge põlake koosolekuid ka siis, kui ei ole midagi „iseäralikku“. Püsi-
ge kindlalt ja truuwilt endi paigal ja siis teie ei tarwitse sügise tu-
lekul äralangenutena rahutut meelt kannatada. Kol-
gata Wõitja käib teiega kaasas. Jeesuse weri warjab teie südamet ja Püha Waim annab jõudu wõita suwised kiisatused.

Soome keelest P. S i n k.

Alga jälle uuesti!

Dr. Torrey kiri äralangenule.

Armas sõber!

Jagalpool, kus ial reisin, kohtan inimest, kes ütlewad end olnud enne usklikud, kuid läinud tagasi maailma. Olen kindel, et mõni neist ei ole olnud tõsiselt ümber pöörnud. Kui nad ka kusagil äratuskoosolekul ehk osaduses said tunda õnnistust ja waimlikku kogumust, kuid nad pole ialgi wastu wõtnud Jeesust päästjana. Kui nüüd nende efitmene katse ebaõnnestus, siis wiivitawad nad tege- mast uut algust ja see wi- witaamine on tagajärjetu.

See, et kui midagi on proowitud teha, kuid see on tehtud halwasti, ei ole veel mingi takistam põhjus, et seda ei peaks tehtama uuesti ja õieti.

Kui algad õieti usu- elu, siis nii hõlpsasti sellest ei loobu. Kui aga oled alanud walesti, siis julgesti alga jälle uuesti ja paremini kui enne.

Kui tõepoolest su waimlik seifukord, wõi waimlik surm, on niisugune, nagu oled seda efitanud, siis palun sind õiglaselt: alga veel kord ja tee seda täna!

Minu meelest on õige wiis alata seda nii, kuidas Jumala sõna õpetab, järgmiselt:

Esimiseks: wõta wastu Kristus wabastajana, s. o. usu Jumala tunnistust Tema mast, et Tema ise „kandis enda ihus meie patud puu peale“ ja usu Jumalasse, et Tema on annud andeks su patud — mitte sellepärast, et sina oled teinud midagi selle

heaks, waid Kristus on teinud, kui Ta tõi täielise lepituse. 1. Peetr. 2: 24; Raal. 3: 13.

Teiseks: wõta wastu Kristus kui sinu Isand ja Kuningas. See tähendab täielist ärandmist, nii et su elu juhatatakse Temast. Sina ei saa siis ainult suuga laulda, waid teha elus: „Ma kõike muud nüüd jätan.“

Olen kindel, et niisuguse ärandmise puudumine ümberpöörmisel on põhjuseks mõne langemisele.

Kolmandaks: wõta wastu Kristus Jumala ülendatud Pojana, kellel on meelewaid taewas ja maapeal ja usu, et Ta päewast-päewa hoiab sind langemise, patu ning kiusatuste eest. Matt. 28: 18; Heebr. 7: 25; Juud. 24. Kui oled õieti

alanud, siis on wõit ju poolest saadik käes. Kuid sul tuleb ka jatkata õieti.

Et õieti jatkata, on 4 asja möödapääsmatult tarwilikud:

1. Sinul tuleb igapäew toita end Jumala sõnaga. 1. Peetr. 2: 2. Sina wõid niisama wähe elada waimlikult ilma waimutoiduta, kui ihuliselt ilma ihutoiduta. Igapäewane Jumala sõna tarvitamise kõrwalejätmine on põhjuseks mõne langemisele.

2. Wõta igapäew palju aega palumiseks. Kui igapäew ootad Isandat, siis saad uut jõudu. Jees. 40: 31. Kuigi see suur wõit on, mille ümberpöörmisel saime ja kui meel saime waimuristimist — fiiski tarwitseme jälle igapäew saada täidetud uuesti Waimuga, et wõime wastu astuda igapäew uutele läbielamustele. Uus waimutatamine on wastus teie palwetele. Luuk. 11: 13; Ap. t. 4: 31.

3. Sina pead awalikult tunnistama Kristust alati, kui sul selleks aga wõimalus. Kui me ei kanna farnast tunnistust, siis algab reaktsioon, tagasimine. Olen rääkinud mõne äralangenuga, kuid harwa leidnud, kes wõis wastata minu küsimusele: „Kas oled awalikult tunnistanud Kristust?“

4. Sina pead püüdma wõita teisi Kristusele, olles selles töös järjekindel. Mida enam tööd teed teiste heaks, seda enam kaswad waimus.

Edasijaamine usuelus ei ripu sugugi sinu jõust, waid Kristuse wäest. Kui sina kord algasid ja ebaõnnestus — siis alga jälle ja saad maitsta õnnistust.

Mõningad, kes nüüd on wahwad kristlased, olid kord äralangenud. Apostel Peetruski oli niisugune, kuid nellipühi järele oli ta tulifem Kristuse teener. See tõsine ja piiblliline nellipühi waimuristimine on sinulgi wõimalik saada. Ei keegi ole hirmsam äralangu. Jeremiaal on õigus öeldes: „Kahekordse patu on minu rahwas teinud, ära põlates Isanda, oma Jumala!“ See, kes jätab Kristuse, jätab ka eluwee allika ja teeb enesele kaewusid, mis wett ei pea. Jer. 2: 13. Jäta maailma kaewud ja tule tagasi Kristuse — eluwee allika juurde!

Sinu sõber: R. A. Torrey.

Kased

Foto Parikas

Bibliuurimine.

Dr. R. A. Torrey järele Joh. 8.

Midagi ei ole tähtsam uskliku waimlikku elu arenemiseks kui korralik, süstemaatiline piibliuurimine. Nagu loomulik elus, nii oleneb ka waimlik elus meie terwis sellest, mis me sööme ja kui palju me sööme. Toit, mida hing vajab, leidub ühes raamatus, piiblis. Iga ustaw waimulik söötab omi kuuljaid Jumala sõnaga. Aga sellest ei ole küllalt. Ta võib meie ainult ühel ehk kahel päewal nädalas toitu jagada, kuna meie aga seda igapäew wajame. Meie ei tohi ka sellest rippuvad olla, et teised meid toidawad, waid me peame õppima ise sööma. Kui meie piiblit nõnda uurime, nagu me kohus on, saame teatud määral inimlikkudest õpetajatest rippumatuks. Peaks meil see õnnetus olema, et meie jutlustaja mees on, kes Jumala tött ei ole tunnud, siis ei saa me selle all kahju kannatada.

Me elame ajas, kus wõõriti õpetus igalpool wõrjub, ja ainult see usklik võib julge olla, et teda effituse ei meeta, kes ise igapäew oma piiblit uurib. Apostel Paulus kuulutab ette Gewesuse koguduse wanemaile, et aeg ligi olewat, mil hirmsad hundid nende jekka tulewat, kes karjale armu ei andwat; et nende eneste seast mehed üles tõuswat, kes pöörased kõnesid rääkiwat, et jüingreid eneste järele wedada. Aga ta ütles neile ka ühtlasi seda, kuidas nad niisugusel karde-tawal ajal woiwad hoiduda. „Ja nüüd annan mina teid, wennad, Jumala ja Tema armusõna hooleks, kes wägew on üles ehitama ja teile andma pärandust kõikide seas, kes on pühitsetud.“ (Ap. teg. 20 : 20—32.) Kui nad endid rajawad armusõnale, woiwad nad hoiduda ümbritsewate effiõpetuste eest, mida isegi kogudusjuhatajad laiali laotawad.

Kui Paulus hiljemini Gewesuse ülewaatajale kirjutab, ütleb ta: „Aga pahad inimesed ja petised lähewad ikka peale kirjemaks, nemad effitawad teisi ja neid effitatakse.“ (2. Tiim. 3 : 13).

Süis jatkab ta oma kõnet edasi, ülewaatajale Tiimoteusele wõlde, kuidas tema ja ta usklikud wennad niisugusel ajal ikka juuremaksawawa hädaohu eest woiwad hoiduda, nimelt pühakirja uurimise läbi, mis inimese targaks võib teha õnnistuseks (2. Tiim. 3 : 14—15). Ta ütleb edasi: „Kõik pühakiri on Jumala Waimust sisje antud ja saadab kasu õpetuseks, noomimiseks, parandamiseks, juhatamiseks, mis õiguses on, et Jumala inimene wõiks täiesti kõlbuline olla. (2. Tiim. 3 : 16—17). See tahab wõlde: Pühakirja uurimise läbi saab inimene omale terve õpetuse, saab tunda pattu ja wabastub sellest, juhataakse selleks, mis õiguses on, ja kõigile walmistatakse heale tööle täiesti. Meie waimlik terwis, meie kaswamine, meie jõud, meie wõit patu üle, meie terve tundmine, meie rõõm ja meie rahu Kristuses, meie puhastus sühimisest ja wälimisest patust, meie tublidus jumalariigi töötegemiseks — kõik oleneb sellest, et me Jumala sõna uurime. Kes piiblit lugemise hooletusse jätab, selle usuelu lähew huffa kui laew. See aga, kes oma piiblit tõsisest waimus ja kindla korra järele uurib, jõuab edukalt kristlikus elus edasi.

See paneb meie küsimuse ette: „Kuidas loeme meie piiblit?

1. Meie peame teda igapäew lugema. (Ap. t. 17 : 11).

See on kõige tähtsam. Sest ei ole küll, et me piiblit kõige parema metoodi järele uurime ja wähest hulga aega selleks tarwitama. Minult siis, kui see meie kindel põhimõte on: mitte üht päewa lasta mööduda ilma tõsise piibliuurimiseta, wõime heade tagajärgedega rehtendada. Iga päew, mida me ilma ustawa piiblugemiseta laseme mööduda, awab meie elus patule ja effitusele uffe. Nende ridade kirjutaja on juda weerand aastajada usklik olnud, aga ta ei julge ka üht päewagi lasta mööduda, ilma et ta Jumala häält ei kuulaks, kuidas Ta oma sõnas meie wastu räägib. Ses tükis on paljude usklikkude asi wilets. Nad jääwad hooletuiks, lasewad päewa ja sageli rohkemgi weel mööduda, ilma et nad lasesid rääkida waikfuses Jumalat Tema sõna läbi endi wastu. Moody ütles kord wäga dieti: „Palwes kõneleme meie Jumalaga. Kui me piiblit loeme, kõneleb Jumal meiega ja see on hea, kui Teda endi wastu rääkida laseme.“

Meie peame igapäew määratud aja piibliuurimiseks waruks hoidma. See ei ole hea, kui niisugune kord walitsema pannakse, nii ja nii palju peatükke päewas ära lugeda; see sünnitab sündmatut kiiret lugemist, pealiskandusust ja järelemõtlematuust. See on aga hea, kui teatud ajajärg päewas piibliuurimiseks kindlaks määratakse. Mõnel inimesel on küll wähem aega kui teisel, aga weerand tundi peab igal usklikul igapäew piibli tarwis üle jääma. Ma soowitan nii lühikest aega, et keegi araks ei lähets, kes usuelu algaja alles on. Kui noor usklik ette wõtab, faks ehk kolm tundi päewas piiblit lugeda, siis jääb ta arwatawasti oma ettewõttele ebatruuks, ja selle tagajärjel lähew ta araks. Süiski tunnen ma paljusid tööga koormatud inimesi, kes aastate kaupa päewa esimese tunni, mõni koguni faks, piibliuurimiseks on tarwitanud. — Surnud krahw Cairns, Inglise riigi kantsler, oli üks oma aja töötawamaist mehist, kes wäga paljude tegemistega igapäew oli koormatud. Tema abikaasa aga ütles mulle, et ta igapäew wara hommikul üles tõusnud, palunud ja piiblit uurinud: „Sageli oli kell faks õjel,“ ütles ta, „kui parlamendist koju tulime, aga ta tõusis sellest hoolimata nagu ikkagi wara hommikul üles, et waikfust tunnist ilma ei jääks.“ Krahw Cairnsist teatatakse ka, et ta olewat wõlnud: „Kui minu elu miskil kombel edurikas on olnud, siis oleneb see minu harjunud kombest, igapäew mõlemad esimesed päewa tunnid palwes ja piibli-lugemises mööda saata.“

See on ka tähtis, kui õige aeg selleks walitakse. Kui wõimalik on, wõetagu selleks esimene tund pärast magamisest ülestõusmisest. Dhtul on juba hilja seda teha. Süis on ainult kohane enne magamaminekut lühike kirjasõna lugeda, et Jumala sõna wiimane oleks, mida me weel südamesse wastu wõtame. Põaris piibliuurimine peab aga sündima ajal, mil on waim wärsk

ja jõuline. Millise aja me ka kindlaks määrame — peame teda taganemata sellesks tarvitama.

2. Meie peame piiblit süstemaatilisel, kawafindlalt uurima.

Palju aega läheb kaduma, kui plaanita piiblit loetakse. Selsamal ajal saawutame meie plaaniliku uurimisega palju rohket. Otsi omale paik, kus sa wõid segamatult lugeda ja sea ette omale kindel plaan, mille järele sa tahad lugeda.

Ma annan nõu noorile algajaile Johannese ewangeliiumiga algust teha. Seda ärge lugege ainult üks kord, waid wiis korda läbi. Siis tehke samuti Luuka ewangeliiumiga, Apostlite tegude raamatuga, esimese kirjaga Teshaloonika kogudusele, Johannese esimese kirjaga, kirjaga Rooma kogudusele ja kirjaga Gewesuse kogudusele; iga raamat lugege wiis korda läbi. Müüd oled sa juba nii kaugel, et põhjalikumalt wõid miina edasi. Hea meetod on 1. Moosese raamatuga algust teha ja ühtelugu piiblit edasi lugeda. Loe iga peatükk mitu korda läbi ja wasta iga järgmisele küsimusele.

1. Mis on peatüki peasisu? (Wõta sisu ühte sõnasse ehk lausesse kokku).

2. Misjuguist tõde õpetatakse selles peatükis selgesti ja eraldi tuuakse esile?

3. Misjugune on kõige tähtsam õpetus?

4. Misjugune on kõige tähtsam salm?

5. Misjugused on kõige tähtsamad isikud, keda selles nimetatakse?

6. Mis õpetab peatükk Jeesusest Kristusest? Wõta nüüsi terve piibel läbi. Järgmisel wiisil wõib üksikud tähtsad peatükid weel põhjalikumalt läbi uurida, aga siiski ei saa seda meetodi iga peatüki juures tarvitada.

1. Loe peatükk, mida sa täna tahad wõtta läbi, wiis korda läbi, ja wähemalt üks kord walju häällega. Igakord saab sulle midagi uut seal sees tähtsaks.

2. Jaga peatükk osadesse, mis mõttekäigust walja kujunewad ja otsi igale osale pealkiri, mis sellele sisu tabawalt väljendab.

Wõtame näit. Johannese esimese kirja wiies peatükk. Seda wõib järgmisel wiisil jagada.

Esimene osa: salm 1—3. Usklikkude auiline päritolu. Teine osa: salm 4—5. Usklikkude auiline wõit. Kolmas osa: salm 6—10. Usklikkude kindel usualus.

Neljäs osa: salm 11—12. Usklikkude arwamatu kallis warandus. Wiies osa: salm 13. Usklikkude õnnis kindlus. Kuues osa: salm 14—15. Usklikkude kindel lootus. Seitsmes osa: salm 16—17. Usklikkude wolitus ja wastutawus. Kahetjas osa: salm 18—19. Usklikkude täielik kaitse. Ühetjas osa: salm 20. Usklikkude kallis teadmine. Kümmes osa: salm 21. Usklikkude alaline kohustus.

3. Pane tähele tähtsamad wahed tarvitusel olewa ja piibli tõlgete wahel.

4. Kirjuta üles järgimööda peatõe asjad, millest peatükk kõneleb.

5. Täheenda üles isikud, kes peatükis ette tulewad ja ütlesed nende iseloomu kohta.

6. Täheenda üles peasjalikult õpetused peatükist, korralda neid järgmiselt: õpetused Jumalast, Pühaht Waimust j. n. e.

7. Otsi üles tõde, mis peatüki keskpunktis seisab.

8. Salm, mis peatüki sisu näitab, (kui on see olemas).

9. Pareim salm sealt seest. Kriiputa alla ja õpi pähe.

10. Kirjuta üles, misjuguise tundud tõde sa uues seisjuses tundma oled õppinud.

12. Misjugused kindlad nõud oma elu tarwis sa peatüki uurimisel oled saanud.

See on hea, kui sa sel kombel läbi wõtad: kõik nelsa ewangeliiumi ja Apostlite tegude raamatu peatükid, Rooma koguduse kirja esimesed kahetja peatükki, 1. Korintuse k. 12., 13. ja 15.; 2. Korintus. 2—6; kõik Kalaaia, Gewesuse ja Wiitipi koguduste kirjade peatükid, ja esimese Teshaloonika ja Johannese esimese kirja peatükid.

Wäga sünnis on piiblit mitmesjuguiste teemade järele uurida, nagu seda iseäranis Moody tegi. Wõta need juured teemad, milledest piibel õpetab, need on: Püha Waim, palwe, Kristuse veri, patt, kohus, arm, õigeksmõistmine, uusjünd, pühitus, usk, meelesparandamine, Kristuse iseloom, Kristuse ülestõusmine, Kristuse taewaminek, Kristuse jälletulek, õnnistuskindlus, Jumala armastus, armastus Jumala wastu, Kristuse wastu, wendade wastu, kõikide inimeste wastu, taewas, põrgu jne.

3. Meie peame piiblit ühenduses tema terve sisuga lugema — j. o. tervet piiblit. Paljud piibli lugejat teewad sellele wea, et nad ainult meeltülendawaid kirjakohti loewad ja nii ei õpi nad

Baikides . . .

Bii maikides mind elurada;

Su ligi olles löpib häda,
saab kergeks kõik!

Kui näen Sind kandmas okaskrooni
ja ristil, mis Sind rõhus maani,
siis langen kummardades põrmu:

Sa anna mulle julgust, armu
ka kanda krooni —

Üht okaskrooni!

Mu tahtmine kõik Sulle antud
ja ammu Sinu ette kantud,
ma soometa.

Müüd olen sõnatu Su jalgel,
Sa pühid pifaraid mu palgel.
Kui wiikid ka mind surmateedel,
teed lõppu ahastuseöödel,

Ent andes Sulle —
kõik kerge mulle.

Nii maikin, kaewata ei taha
ja mured hoopis jätan maha,
ma olen Sinu! . . .

Sing maitsseb igawikurahu,
mis ilmaruumides ei mahu.

Su ligidusest saab mul küllalt,
sest Sina armastad mind hellalt;
jään igawesti

Su armu sissel M. K.

tervet piiblit tundma. Paljud tähtjad piiblikirjed tõed ei pääse sel kombel meile ligi. Loe igapäew piiblit järgemööda algusest kuni lõpuni üks tükk wanast ja üks tükk uuest testamendist. Loe ka igapäew vähemalt üks Taaweti laul (psalm). See on hea, kui sageli terve raamat piiblist ühejoonega algusest kuni lõpuni läbi loetakse. Mõne raamatu juures wältaks see üks ehk kaks tundi, aga paljude raamatute juures ainult mõned minutid. Need lühikesed raamatud peaks wõetama mitu korda ühe joonega läbi.

4. Meie peame piiblit tähelepanelikult lugema. Ära loe liig kiiresti. Peawiga piibliuurimise juures on rutt ja tähehepanematus. Piibel toob meile kasu ainult tõe läbi, mida ta sisaldab; tal ei ole mingit maagilist, nõiduslikku mõju. Parem on üks salm tähele panes kui kaksteistkümmend mõtlematult lugeda. Mõnikord wõtab sind iseäranis miski salm mõju alla. Ära rutta ta juurest äraminekuga. Pane teda tallele ja lasse mõjuda oma südamele. Märgi omas piiblis kõik see, mis sulle awaldab muljet; sul ei pruugi seal juures mingit süsteemi olla; mõtle aga märgitud koht järele. Jumal nimetab seda meest õndsaks, kes Ta käsudpetust uurib ööd ja päewad (Laul 1:2). See on ime, kuidas kirjasõna siis meile lahti lähleb, kui me teda ifka jälle uuesti loeme, iga sõna tähele paneme ja tema täpsest mõttest ja täielisest tähendusest aru püüame saada. Opi need kirjakohad pähe, mis sulle tähtsaks on saanud (laul 114:11), pea mees salm ja koht, kus ta seisab. Keegi usklik mees, kes tööga oli väga koormatud, tuli mulle wastu, kui ta raudteejaama ruttas ja hüüdis: „Mtle mulle ruttu, kuidas ma oma piiblit lugema pean? Minult üks sõna!“ „Järele mõeldes“, andsin ma wastuseks.

5. Meie peame piiblit lugedes kirjasõna kirjasõnaga wõrdlema. Kõige parem kommentaar, seletaja piibli tarwis on piibel ise. Kui sulle piiblis miski tähtis koht ette tuleb, siis leiad ja kindlasti teise kohta, mis esimest seletab. Wäga hea iga salmi juures paralleelsed kohad üles otsida, mis piiblis leiduwad. Ka võib piibli konfordantsi, käsiraamatu abil need piiblikohad üles otsida, mis seda ainet käsitawad, mis meile raskusi walmistab, ja sel kombel nende kohta walguft saada.

6. Meie peame piiblit usklikult uurima. Paulus ütleb omas kirjas Tessaloonika kogudusele: „Seepärast täname meie ka Jumalat lõpmata, et kui teie Jumala kuulutatud sõna meie käest saite, teie seda wastu wõtsite, ei mitte kui inimeste sõna, mis ka wägew on teie, kes teie usute. (1. Tess. 2:13). Dnnis, kes Jumala sõna nõnda wastu wõtab, kui Tessaloonika usklikud, kui seda, mis ta tõesti on, kui Jumala sõna — ja nagu igast raamatust, nii wõime ka piiblist ainult siis kasu saada, kui teda nõnda käsitame, nagu ta on. Ta on midagi, mida ükski muu raamat ei ole, Jumala sõna. See võib selgesti igale õiglasele inimesele tõendatud saada. *) Sellepärast ei pea piiblit nõnda uurima kui muid raamatuid, waid kui Jumala sõna. Siin juures tuleb wiis punkti tähele panna:

*) Dr. R. A. Torrey toob mõned tõendusjed ette, et piibel Jumala sõna on, omas raamatus „Gespräche mit Männern“ (õned meestega), mis eesti keeles puudub.

1. Enam tulidust, hoolust ja otsekohejust lähleb waja, et pühakirja mõtet wälja uurida, kui muude raamatute juures. See on tähtis inimeste mõtteist aru saada. See on aga väga palju tähtsam Jumala mõtteid ära tunda.

Siin on paik, kus me Jumala mõtteid wõime tunda, sest selles raamatus ismutab Jumal enese mõtteid.

2. Kiire ja tingimatu selle wastuwõtt ja sellele allaheit, mis me pühakirja õpetusega olemine ära tunnud. Näidatu ta meie meelest ka küll wastumeelne ja wõimatu täita olewat, sellest hoolimata peame ta wastu wõtma. Kui see raamat Jumala sõna on, misõugused rumalad olemine siis, kui me tema õpetusi oma piiratud mõistuse arwustuse alla heidame. Kui wäike poistte oma isa tarku ütluft ei usu, et need tema lapseliku arusaamise järele mõistmatud näiwad olewat, siis ei ole ta mõttetark, filosoof, waid lollpea. Aga kõige sunnem mõtleja inimeste seas on alles rumal laps igawese Jumalaga wõrreldes. Ja kui meie ka Jumala ütluft Tema sõnas ei usu, et nad meie lapseliku arusaamise järele mõistmatud näiwad olewat, siis ei ole me mõttetargad, waid lollpead. Oleme aga piiblit Jumala sõnaks tunnistanud, siis peab tema selge õpetus meie sõnawaidlusele ja tõendusetele lõpu tegema.

3. Tingimatu usaldus kõigi tema töotuste wastu, nende pikkuses, laiuses, sügawuses ja kõrguses. Igaüks, kes piiblit kui Jumala sõna uurib, ütleb iga töotuse kohta, kui kaugelt see ka üle tema mõistuse ei käiks: „Jumal, kes ei wõi waletada, on seda töotanud ja mina tahan oma tarwis selle täitmisest nõuda.“ Pane tähele, misõugune töotus juba sinu omaks on saanud. Otsi igapäew midagi uut taewase Isa töotusest üles. Tema on sulle „oma arwituft“ tarwitamise õiguse annud (Wii. 4:19). Mina ei tunne paremat abinõu taewaste waranduste korjamiseks, kui igapäew töotusi üles otsida ja nende täitmisest oma tarwis nõuda.

4. Sõnakuulelikult. „Olge sõnategijad ja ei mitte üksipäinis kuuljad, et teie walemõtlemise läbi endid ei peta.“ (Jaak. 1:22). Miski asi ei aita paremini piibli arusaamiseks kui kindel nõu olla talle sõnakuulelik. Jeesus ütleb: „Kui keegi tema tahtmise järele tahab teha, see tunneb, kas see õpetus Jumalast on wõi kas mina iseenejst räägin.“ (Joh. 7:17). Araantud tahtmine teeb silma selgeks. Kui film selge on (s. t. meie tahtmine täiesti Jumalale on antud) on ka meie terve ihu selge. Kui aga sinu film paha on (s. t. kui meie püüame kaht isandat teenida ja endid täiesti ühele isandale, Jumalale ei anna) on meie terve ihu pime. (Matt. 6:24).

Mõningane koht, mis sulle niid tume näib olewat, oleks päewselge, kui sul oleks tahtmine kõigis asjus piibli sõna kuulda.

Igale käsule, mis me piiblist leiame, ja mis meie kohta isiklikult maksab, peame kohe sõnakuulelikud olema. See on tähelepanemiswäärt, kui ruttu meil rõõm teha jumalariigi tööd kaob ja kui pea piibli õpetused meie arusaamatuiks saawad, kui me milleski punktis sõnakuulelikud ei taha olla. Ma olen sageli inimesi näinud, kes oma piiblit armastafid, Jssanda töös tulised ksid ja kellel selge tõetundmine oli. Aga nad leidsid

piiblis ühe nõude, mille alla nad ei tahtnud heita, ehk nõuti mingit ohvrit neilt — ja nad et tahtnud seda tuua; seal hakkas nende armastus piibli vastu kahanema, usk pühakirjasse wankuma ja warsti oligi selge tõetundmine neilt kaduma läinud. Miski asi ei walgusta arusaamist rohkem kui sõnakuulmine ja miski asi ei pimesta teda rohkem kui sõnakuulmatus. Sõnakuulmine on äratuntud tõe wastu teeb sind kõlblikuks uute tõdede äratundmiseks. Sõnakuulmatus millegi tõe wastu teeb ju ees kõik teed tumedaks.

Harjuta ennaft kiirele, täpsele, tingimatule, rõõmsale sõnakuulmisele kõigi Jumala käskude wastu, mis terwes pühakirjas sinu kohta maksawad. Dota oma kuningalt uusi käskimusi, mis sulle teed uute õnnistuste juurde juhatawad. Jumala käskimused on teejuhid, mis näitawad õnnistatud tagajärgedele ajalikkudesse asjadesse ja igawesse auisse wiiwat teed.

5. Piiblit kui Jumala sõna uurida nõuab, et me teda nõnda loeme, nagu rääkiks Jumala hääl otsekohe meie wastu. Kui sa piibli lahti lööd, siis kujuta omale ette, et sa Jumala lähedusse oled astunud ja et Tema nüüd sinuga räägib. Lase omale teatawaks saada, et Jumal ise ju wastu räägib, nagu seisaks Ta nägemata kombel ju ees. Ütle enesele: „Jumal tahab nüüd minuga rääkida.“ See toob elu ja rõõmu ju piiblitugemisele, kui sa jelles kindlas teadmises oled, et Jumal ise sinuga räägib, sel ajal kui sa loed. Mii kujuneb piiblitugemine isiklikuks ümberkäimiseks Jumalaga.

See oli auline eesõigus, mis Maarial oli, et ta tohtis ühel päewal Jeesuse jalgade ees istuda ja Tema kõnet kuulata.

Kui meie aga piiblit kui Jumala sõna loeme ses teadmises, et Tema meile ligi on, siis on meil iga päew eesõigus Tema jalgade ees istuda ja Tema kõnet pealt kuulata. Kui mitmele saaks see, mida ta ainult harilikuks kohusetäitmiseks peab, auliseks õnnetoowaks eesõiguseks, kui ta igaford, kui piibli lahti teeb, ütleks: „Nüüd kõneleb Jumal, minu Isa, minuga.“ Kui me piiblit oma põlwele loeme, siis saame weel sügavamalt Jumala ligiolekut tunda. Teatawal mõdul sai piibel mulle uueks raamatuks, kui ma teda põlwele hakkasin lugema.

7. Meie peame piiblit palwes uurima. Jumal, piibli kirjutaja, tahab ka ta seletaja olla. Ta tahab teda meile ära seletada, kus Teda sellepärast palume. Kes tõstjes usus pälmitauljaga palub: „Tee lahti mu filmad, et ma näen imeasju Su käsüõpetuses“ (laul 119 : 18), sellel awatakse filmad, ja ta võib ilu-

dusi ja imeasju Jumala sõnas näha, mida ta uneski ei oleks teadnud arwata. Ole ses asjas wäga täpne. Igaford, kui sa piibli lahti lööd — olgu ka paariks minutiks — palu Jumalat, et ta sulle lahtise ja walgustatud filma annab ja oota kindlasti, et ta seda teeb. Igaford, kui miski raskus sulle piiblis ette tuleb, näita seda Jumalale, palu ja oota Temalt sellele seletust.

Mõnikord, kui miskit kirjakohta uurime, tuleb meil mõttesse: „Oh oleks siin üks kirjatundja olemat, kes mulle seda võiks seletada!“ Roh — Jumal on alati ligidal. Ta mõistab piiblit paremini, kui mõni inimlik õpetaja. Räägi Temaga oma raskuse pärast ja palu, et ta sulle seda seletab.

Jeesus ütleb: „Aga kui Tema tõe Waim tuleb, see juhatab teid kõigesse tõesse. (Joh. 16 : 13). Ka kõige vähemal usklikul on see eesõigus, et Püha Waim ta juhataja tahab olla Jumala sõna uurimise juures. Ma olen lihtsaid õpetamata inimesi näinud, kes rohkem kasu piiblitugemisest on saanud, kui suured usu-teadlased, keda ma olen kohanud. Memad tundsid oma

eesõigust, et nad Püha Waimu võiwad õpetajaks saada piibliuurimise juures.

Piibli kommentaarid võiwad wäga kasulikud olla; kui aga Püha Waim sind õpetab, võid sa palju rohkem õppida, kui võiksid õppida kõigist ilmunud kommentaaridest.

8. Meie peame tegewujeta filmatähted pilgud piiblitugemiseks tarvitama.

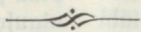
Peaegu iga inimesel lähewad iga päew paljud minutid kaduma, kui süügi järele oodatakse,

raudteel reisitakse, omnibuses sõidatakse. Kanna omal taskupiibel ehk testament kaasas ja tarwita need kuldsed minutid selleks, et Jumala häält kuulad.

9. Meie peame Jumala sõna meeles pidama ja südamele mõjuda lastma. Ta hoiab meid patu (laul 114 : 11) ja eksiõpetuse eest (Ap. teg. 20 : 29, 30 : 32. 2. Tiim. 3 : 13—15), täidab meie südamed rõõmuga (Jer. 15 : 16) ja rahuga (laul 85 : 8). Ta annab meile wõidu kurja üle (1. Joh. 2 : 15); annab meile wäge palwe tarwis (1. Joh. 15 : 7); teeb meid targemaks kui wanad ja kõik meie waenlased (laul 1 : 19, 98, 100, 130); teeb meid täiesti kõlblikkudeks, kes kõigele heale tööle täiesti on walmistatud (2. Tim. 3 : 16 ja 17). Tee proowi. Murekse omale laia äärega piibel, kus sul ruumi on märkusi teha ja paralleelsed kohad juurde kirjutada. Tarwita uurimise juures alati seda piiblit; pea saab ta sulle tingimata tarwilikuks asjaks ja lahtiseks warakambriks, kust iga päew uusi kallistuse wälja toob. (Jes. 45 : 3).

Noarootsi C. E. Ühingu haapsalu osakond.

Jumalariigi töölise unenägu.

ui ewangeeliumi kuulutajal oli mul waewarikas päew selja taga. Täiesti wäsinult istusin ma maha oma toolile. Minu kuuljate seas olid paljud otsijad hinged ja mitmed olid juba Kristust leidnud. Minu koguduse liikmed olid armastuses isefestis ühendatud, minu jutlused kütkestasid inimesi, kes suurte hullkadena

minu kirikusse woolasid, ja mu süda oli täis rõõmu oma töö ilusa tagajärje üle. Kuna nõnda rõõmsatele mõtetele andusin, jäin ma pisut tuffuma.

Korraga astus ilma koputamata wõi hiiüdu „Sisse“! ära ootamata keegi wõõras minu tupp. Ühes käes kaalusid ja teises kõikfugu lahutussteaduslikke aparate kandes, awaldas ta mu peale haruldast muljet. Ta lähenes ja sirutas mulle käe ja ütles: „Kuidas on lugu Teie tulidusega Jumala pärast?“ Gtimeisel filmapilgul arwasin ma, et ta mu käekäigu järele küsib. Tema küsimus liigutas mind väga armastasi, sest ma olin enese teades väga tuline omas küttes. Sellepärast ootasin ma wõõra näojoontel rahuloleku muiet näha wõiwat, pärast seda kui ta minu tagajärjeka tegewusega ligemalt on tutvunenud.

Mulle näis, nagu oleks mu tulidus nähtawa kuu omale wõtnud. Ma panin käe põue, tõmbasin ta wälja ja ulatasin wõõrale järelewaatusesele. Ta wõttis selle, pani oma kaalu peale ja kaalus ta täpselt ära. Ma kuulsin, kuidas ta ütles: „Sada naela?“ Waewalt suutsin ma oma rõõmu neid sõnu kuuldes warjata, olin aga väga imestanud, kui ma ta tõsist näoilmet nägin. Ma märkasin, et ta ei olnud veel üht kindlat resultati kätte saanud, sest ta jätkas oma hoolikat uurimist. Terwik tükeldatai wäikestes osadesse, mis pandi sulatuspanniga tulele. Kui siju oli sulanud, wõttis ta sulatuspanni tulelt ja pani jahtuma. Ma nägin, kuidas maas jälle kindla wormi wõttis, ja kui wõõras selle koldele laiali laotas, märkasin ma mitmesuguseid kordi ja kihte, mida ta oma haamriga üksteisest lahutas. Siis tükeldatai ka kaaluti iga kiht isepäinis ja kirjutati üles. Pärast seda, kui ta kõigea walmis oli, andis ta mulle lugeda, mis ta oli üles kirjutanud.

Sealjuures waatas ta kurwa näoga mulle otsa, lahkus toast, ilma et midagi muud oleks öelnud kui: „Jumal päästku Teid!“

Kiri oli järgmine:

Ulkrooni pärast wõitleja M. N. tuliduse analüüs. Üldkaal 100 naela, koostub järgmistest osadest:

Ritjameelsus teisiti mõtlejate wastu	10 n.	} Puu, hein, kõrred
Auahnus	23 "	
Kiituse- ja tänuotsimine	19 "	
Uhus oma koguduse üle	15 "	
Rõõm lugupeetud seisukoha üle	12 "	
Rõõm oma waimuandide üle	14 "	1. Kor. 3: 12.
Armastus Jumala wastu	4 "	} Kuld ja hõbe, puhast juma-lik tulidus.
Armastus ligimese wastu	3 "	

Ma tundsin enese muutuwat rahutuks wõõra tähelepanemiswäärt wiisi ja isearanis tema waate ja wäheste sõnade pärast, mida ta rääkis. Kui ma aga nüüd arwusid nägin, wajus midagi tinakoormana mu südamele. Südamet katsusin ma selle analüüsi tõsidust ümber lüfata, aga weel õues seiswa wõõra õhkamine manitses mind õiglase olla. Ritfikuses hiiüdsin ma: „Oh Isjand, tee mind wabaks!“ Sealjuures langesin ma põlwili, kuna filmad käes hoitud paberile waatasid. Ma nägin nüüd kui peeglis oma südame kuju! Analüüs oli täiesti õige! Ma tundsin seda ja palawate pisaratega kirjendasin ma Jumala poole, et Ta mind omalust lahti päästaks. Siis ärkasin ma walukifaga üles.

Ennemalt olin ma päästmist põrgu hukatusest palunud, nüüd hiiüdsin ma aga Jumala poole, et Ta mind minuist enesest wabaks teeks. See mu südame kirjendus oli ärdam, kui kõik mu endised palwed ja palumised. Mul ei olnud rahu ega hingust, kuni Jumala Waim jõõwa tulena mus tööle hakkas. Ta uuris mu südame põhjani läbi, puhastas ja süütas ta põlema, et ta seda täiesti täita ja terwelt Jumalale wõis pühendada.

Kui minu maapealne teekond on lõppenud, siis tahan ma taewas selle suure Sulataja jalge ette maha langeda ja Teda selle eest igawesti tänada, mida Ta mulle sel päewal ilmutas.

Igamehe wiis on tema meelest õige, aga Jehoowa arwab südamet ära. Sp. sõn. 21:2.

Lehest: „Fels des Heils“.

J. Sarow.

Rohkem waimustustuld.

„Arka üles, kes ja magad, ja tõuse üles surnuist — siis wõtab Kristus sind walgustada!“

Neid sõnu tahaksin tarwitada Jumala lastele. Kui Jumala armuõpetustega loodetakse kätte saada kadunuid, siis peawad saama usklikud endisest tegewamaks. Me oleme küllalt kaua olnud pooldamisafendis. Teg on üle minna pealetungijate ja wõitjate hulka. Kui meie, Jumala lapsed, ärkame ja läheme wiinamäetõõle, siis äratame sellega ka need, kes meie ümber pattudes elawad. Muu ei aita, kui töõ. Wõite käia koosolekuil nii tihti, kui tahes, ja läbi

rääkida seda, „kuidas töõd korraldada“, nii ometi ei wõida midagi, kui ei rühi mõtlemisest töõle. Iga mees ja naine, kes armastab Jeesust, peab ärkama, nägema seda tõstiasja, et tema peab tegew olema kadunute päästmisestõõs.

Enimene wõib rääkida unes ja mulle paistab nüüd olewat suur hulk niisuguseid inimesi Isjanda töõs. Enimene wõib jutlustadagi unes. Keegi minu tutaw tõusis õõsi istukile fängis ja pidas pika jutluse. Hommikul ta naine jutustas seda temale algusest lõpuni. Ta pidas sama jutluse kirikus järg-

mitfel pühapäeva hommikul. Olen näinud seda trükituna. Nii siis inimene mitte üksti ei räägi, vaid jutlustabki unes. On olemas mõnda jutlustajat nüüdsel ajal, kes magavad õige wiisalt.

Üks asi on siiski tähelepanemistväär: inimene ei wõi tööd teha unes. Ei ole mingit paremat abinõu usklike arkwelohoidmiseks, kui panna neid tööle. Ühe inimese arkwel hoidmiseks saadab arkamisele hõlpsasti ka teised magajad. See on ikka teade, et sel filmapilgul, kui alustame mõjuwamalt tööd ja kuulutame sõda maailma, liha ja saatana vastu, siis mõnigi tark raputab pead ja hüüab: „Waimustus ilma arusaamiseta!“ Mina olen kuulnud seda süüdistust aina sellest ajast saadik, kui hakkasin elama usklikuna. Keegi oli öelnud, kõneldes usklikkude tööst, „lootwat, et waimustusse segataks ettewaatusi“. Teine sõber warsti targasti wastas, et tema omalt poolt soowiks ettewaatusesse segada waimustust. Kui just nii oleks seisukord, siis usklikud weereksid tulise pallina üle maapinna. Ei oleks olemas mingifugust wäge, mis paneks seisma neid wõidukäigus.

Igalpool Jumal on tarwitanud seefuguseid inimest, kes on olnud töös. Saatan aina kutsub laisku oma tööle. Jumal kutsub energilisi ja töödtegewaid — mitte lõtwa inimesi. Ta wõib tarwitada meid, kui oleme arkwel ja walmis tahtlikult tööle. Te mäletate, kus Elias leidis Eliisa: ta oli kündmas põllul — nii siis töös. Riideon oli rehte peksmas. Mooses oli kaugel Hoorebil lambaid hoidmas. Ei ükski neist iseäralikkudest Jumala sulastest olnud jõuetu inimene. Mida nad ilal tegid, seda nad tegid jõuliseft. Me wajame niisuguseid mehi ja naisi weel meitegi päewil.

Kui me ka ei wõi teha Jumala tööd nii juure arusaamisega, kui soowiksime, siis teeme seda siiski kõige selle waimustussega, mida Jumal meile on annud.

Suur oja inimesi kardawad waimustust. Kui midagi waimustussega tehakse, wõib tulla mõni wääratus. Wõib olla tulebki ka. Olete näinud poega, kes õpib mõne ameti ja ei tee seal sagedamaidki wigu? Kui te ei rutta tööle sel põhjusel, et kardate wigu, siis ehk teete weel kõige suurema wea — teie elu suurima wääratuse — selle, et midagi ei tee. Kui meist igauks teeks, mis wõib, siis tehtaks õige palju.

Reisides Ameerikast Shotimaale, ütles keegi sõber: „Loodan, et lähete Edinburg'i üldisele misjoni koosolekule. Kui olin seal aasta eest, kuulsin niisuguseid kõnesid, mida ei wõi unustada ilalgi. Dr. Duff pidas kõne, mis süütas mind ükskord põlema. Ei

jaa ilalgi unustada seda koosolekut.“ Tullis Shotimaale läksin Edinburg'i selles lootuses, et saaksin kuulda seda meest seal kõnelewat. Dr. Duff oli olnud Indias misjonärina. Ta oli kakskümmendwits aastat seal töötanud, kuulutades ewangeeliumi ja asutades kooli. Roju tagasi jõudnud, oli ta terwis murtud. Duff saabus selle sihiga, et saaks waimustada inimesi minema misjoni tööpõllule. Natuke aega kõneldes rauges ta ja wajus minestusse. Ta kanti ära koosolekuruumist kõrwalolewasse kambriisse. Arst tegi tiiki aega ta juures tööd, kuni ta wiimaks würgus. Märgates, kus oli, tõusis ta istuma: „Ei aanud lõpetada oma jutlust, kandke mind tagasi ja lubage mul jätkata.“ Talle öeldi, et see wõib saada tema elule ähwardawaks. Ta wastas: „Mina tahan seda teha, kui ka sureksin!“ Seal kandjid nad ta tagasi saali. Mu sõber jutustas, et see filmapilk olnud kõige liigutawam tema elus.

Nad kandjid walgejuukselise wanakese koosolekuruumi ja waewalt oli ta ukseft sisse jõudnud, kui iga ligilijaist tungis tema poole. Pisarad woolasid nende silmis, waadates seda wana Isjanda sõjameest. Wärisewal häälel ta ütles:

Shotimaa isad ja emad! Kas on see tõde, et teil ei ole enam ühtki tütar ehk poega saata Indiasse Isjandale tööd tegema? Appihüüded kostawad sealt ikka waljemini ja waljemini, kuid harwad on tulnud sellele wastama. Te olete walmis andma rahasid pangast, kuid kus on töömehed, kelledel tuleks minna wälja? Kui kuninganna Wiktorija wajab sõdureid Indiasse, siis ilma mõtlemata annate endi pojad. Ei teie siis wõta karta nende terwise eest ehk kardetawat kliimat. Aga nüüd, kui Isjand Jeesus kutsub töötajaid, wastab Shotimaa: „Ei meil ole enam poegi ja tütreid.“

Pöörates koosoleku juhataja poole Duff ütles: Kuigi olen kaotanud terwise seal maal — kui siin ei ole ühtki, kes lähaks rääkima Kristuseft neile paganatele — siis tahan mina minna tagasi ju homme päew ja neile teada anda, et olen wana shotlane, kes on walmis surema nende eest. Tahan minna Gangesi rannale ja anda elu Jumala Poja eest.“

Tänu Jumalale niisuguste meeste eest! Me tarwitame nüüdsel ajal inimesi, kes on walmis elu jätma Jumala Poja pärast. Siis wõime olla jõulised maailma wallutama. Kui inimesed näewad meie eesmärgi olewat tõelise, siis awanewad nende südamed ja me saame neid juhutada Kristuse juurde. Apostel ütles usklikkudeft, et nemad on elaw läkituskiri, mida kõik loewad. D. L. Moody.

Wäljatõugatuna eksib nutja Hagar kõrwes. Kadunud on tee. Kuhu poole iial waatawad silmad, näeb ta oma ees otsatü körbe, mille üle tolmuga segatult haudub surmaw-palaw õhk. Seisab kollakal taewal päikeseketas ja hingab kuumust kui põlew ahi. Raske seista, raske astuda. Hirm ja õud waldawad wäsinud naist kesk kõrweüksildust. Ei karastawat tuulepuhungut, ei lähenewat inimsammu. Ikka wirwendaw soojuste laine horisondil ja kuum liiw jalgade all. Nutab laps, sest teda piinab janu ja wäsimus. Naine ulatab poisile nahklähkri, mida see tuseselt ära tõukab, sest see on tühi. Naise silmade ees mustuneb. Weeta, wäsinult ja wäljatõugatult, teeta ja abita istub ta maha, paneb nõrkewa poisi kõrwepõõsakese warju ja nutab . . . Nutab, kesk kõrweüksildust paradiisist wäljatõugatud inimsugu. Kaua, kaua on sest, kui suleti rõõmu ja õnnemaa wärawad inimhingele, kui awanes ta ees otsatu elukõrb, täis ohkeid ja nutmata pisaraid. Ohakad ja kibuwitsad haawasid ta jalgu ning käsi. Aegamööda kadus ka tee kadunud koju.

Nuttis hing, ihaldas wett paradiisi elustawaist allikaist ning pani inime

me oma nutja hinge, lapse, kõrwepõõsa willu, sest wett ei olnud elukõrwes. Seisis päike loodes, suur ning kohutaw. Ronisid mustad warjud naise poole kui pimeduse maod. Wajusid naise käed rüppe ja üle ta huulte kostis waluhüüe. Wäljatõugatud Hagar nuttis . . .

Kas teie ei ole kuulnud kõrwenuttu? Kas ei ole teie kuulnud oma enda hinges pühal elutunnil nuttu? Kas ei lugenud te paremas ilmakirjanduses pisaraist ja troostita nutust — wäljatõugatud Hagari kojuigatsusest? Jääge wait ning kuulatage oma sisse ja teiste hingedesse ja teie kuulete selgelt wäljatõugatud Hagari kõrwenuttu. See on koduta hing weeta elukõrwes.

Kui ainult seda last ei oleks, saaks ennem weel hakkama, nüüd aga hüüab ta ja nõuab wett, sest ta ei taha surra. Jah kui inimeses ei elaks igawene elanik, kes leinab taga kadunud kodu, oleksid sa õnnelik. Tihti arwasid, et oled ammu waba „ebausust“ ja seisad uuema aja teaduslikel kõrgustel, aga waiksetel elutundidel kuuled oma isiku sügawustes nuuksu- mist — hinge kaeblikku nuttu.

Mis hää! see on!?! . . . Hää! taewast. Teda hüüti. Kas on siis tõesti olemas teine ilm, kust kostawad hüüded meie maise elu ringi. Taewa hüüded. . . Oli ta otsinud teed nähtawas, kunagi ei ulatanud aga ta igatsuste tormilend nägematusse ilma. Hüüe hinge kodunt, sealtpoolt eesriiet. Kas tõesti omateede lõpul alles awanewad Jumala teed? Kas üksi elupettumused awawad ukse isakotta? Igatahes hüüti. Selgelt kuulis ta, kuidas teda hüüti nimepidi. Midagi taewase armastuse õhkonnast ümbritses teda. Talt küsiti: Hagar, mis sul on? Ei saanud ta wastata, oli kui tardunud imestusest, imestusest selle üle, et mõnikord inimese tee ka olla võib mitte üksi all, waid ka ülewal, et wäljaspool nähtawat lähewad teed nägematud, kõrgemad hingeteed. —

„Ära kardata“, on taewa hüüdsõna. Imelikud ühendused, nägemata sidemed, kõrgemad eluseadused, mis walitsewad hingeilmast. Hing hüüab ja taewas wastab. Kindlamad kui nähtawat aine- teed on waimuteed, ja neid sammudes ära kardata. „ . . . ma tahan poisi teha suureks rahwaks.“ On olemas maised ning jumalikud suured. On olemas ümberhindamise silmapilgud meie elus, kus anname

hagar

Seraphim

kaduwa igawese wastu, kus loobudes leiame. Suureks rahwaks! Ikka wäikesest suuremale ning täidab körbe. Wõi ei taha sa? Meeldib sulle ehk weetühi kõrb, närbuw elu, sihitu tee? Kindlasti mitte, sellepärast kuule taewa hüüet ja tõuse üles eluwäsimusest ning jõuetusest.

„Jumal tegi tema silmad lahti. . .“ Imelik, et ei osanud näha, näha elu sealpool nähtawat, elu igawest, näha allikaid, mis jookawad hinge. „Ja ta nägi weekaewu. . .“ Aulised on allikad, mis awawad nägijale silmale — hinge jootwad weed!

Kas olete imestatud leidja rõõmu üle, laulu üle were wäest? Wõi arwate koguni, et seda olemas ei olegi, mida teie ei näe, ei mõista? Teie eksite, eksite rängasti. Peale elu wälise, nähtawa, on elu nägematu igawene, elu waimuline, elu Jumalast, Jumalale, Jumalasse. Leida eluallikad elukõrwes, elada läbi Jumalat, liikuda igawestel teedel, on kõrgem elurõõm. Leidja Hagari hinges aga muutusid walupisarad säravaks rõõmuõite pärjaks. Omateed, inimteed algawad rõõmuga ja lõpewad pisaratega, Jumalateed algawad pisaratega ja lõpewad rõõmuhõisetega.

Järwel.

Viktor Verus.

õudsin wiimaks niiskele järwe kaldale, kust tungis ninna mitmesuguseid taimelõhnu. Mu ees lamas laudsile järw sinihalli laiguna kesk ümaraid rohelisi aasu, sügawsiniseid metsi ja kohwpruune põldusid. Ainult kui mõni il tuli, siis wirwendas weepind piimpuhta taewa all, kust kiirgas päike lõunaaegselt. Mitte-kaugel minust oli seotud jämeda puu külge salatroheline lootsik.

Imelik waikus rõhus loodust painajana. Ma seisin kaldal ja waatlesin mõtiskelles: ja mida mina waatlesin, kas seda loodusepilti wõi harutelin seda nõidlikku rõhuwust? Ma ei tea isegi, kuid siiski olin wõlutud sellise looduse naudingu; ent wiimaks sellest ei jatkanud, ma tahtsin weel, ehk ma seisin küll weel kiwistunult.

Kaugemal üle järwe pinna oli jälle maa, kuid üksik, eraldatud mandrist — saar. Ta oli üksluisem, ei pakkunud nõnda palju kui järwe perwed. Ent olin kuulnud, et selle taga olewat weetlew saar, mis rahuldawat rohkem loodusenaudingut.

„Sinna pean saama“, — wälगतas mõte läbi mu pea. Päästsin walla selle kinniseotud lootsiku, hetkega olin tas, haarasin mõlgadest kinni ja hakkasin sõudma hoolimata kõrwetawast päikesest, horisondile-kerkiwaist pilwedest ja nägematust rõhuwusest.

Lähenedes üksluissele saarele ei jõudnud mu käed enam nõnda kiiresti tegutseda, kui seda algul tegin ja mõtlesin. Kuid mööda pidin tast saama, et näha igatsetud maad, et mitte-jääda teistesse weendumata.

„Oo, juba näen“, hüüdsin ma tühjale järwele, tühjale ümbruskonnale silmates tumerohelist kuplit — tiheda kuusikuga kaetud saart. Nüüd wõisin teda waadelda, nüüd leidsin rahulduse loodust-igatsewale hingele, kuid olin juba selle wõidu juures wäsinud. Ent siiski, — ma leidsin ja nägin teda; silmitsesin weel kord saart, kuid siiski eelistasin edasiminekest wäikest puh-

kamist paadis. Panin mõlad kõrwale ja püüdsin heita puhtasse paati.

Nii hea oli lehada: tundsin kuis soojusteewood läbi keha hoowasid, tundsin rahuldust jälle kehal, tundsin ka juba nõrka, õrna õõtsutust, tundsin ka mõtete segiminekut... ja uinusin. —

Eriskummaline on kõik; niisket, märga, wilu, hirmsat kiigutamist, mürinat on tunda... raske on keerata... ei saa selgusele...

Arkan... Mu ümber keeb suur mass; taewas ja maa on ühinenud kolossaalseks mässawaks halliks koguks; lained tõusewad ja langewad pöörase kiirusega; wahetewahel kargatelewad kollakad wälgujooned läbi maru, millele järgneb wõimus mürin; walged-hallid joad tekiwad rahe ja wihmawalingust nähtawa taewa ja maa wahele; mu lootsik kõigub wäikese,

kerge laastuna edasi-tagasi aetud hirmsast marust; kõik tantsleb, hüpleb ja kargleb, ka mina ja minu sees.

Imestasin, et olin weel elus, kuid hukk — surm seisis mul ees. „Oo, kui kohutaw! kui pean nüüd hukkuma, igawesti hukkuma, iiales enam mitte nägema päikese walgust, oo, hirmus!...“ Ei osanud ma enam midagi. Mu pea

oli kui lõhki kistud. Ma pidin leidma päästmise, et mitte hukkuda — igawesti, pidin pöörma, et jõuda kindlale kaldale. Ma haarasin weel suurema tulidusega kui ennem mõlgadest kinni, hirm kohutawa peletisena waldas mind; ma püüdsin sõuda, ent oli peaaegu asjatu. Torm ragistas oma mängu ja mina olin talle mängukanniks.

Wiimaks hakkas looduse sümfoonia raugema. Ma nägin läbi selle helkjat lootusekiirt mu hinge tungiwat.

„Ma ehk pääsen“, wõisin juba mõelda.

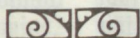
Järw möllas edasi, kuid weidi waiksemalt, sest tuul oma muusikat weel ei lakanud, ent taewas hakkas halastama: wihm jäi harwemaks.

Mu lootsik hakkas edasi liikuma, raskelt küll, kuid edasi kalda poole. —

Ja ma pääsin igawesest hukust.

Järw.

Reisimuljeid.

P. Sink.

Algasin möödunud aastal „Noorte Elus“ reisikirjeldust „Meie noorsoofoeltides“, milles püüdsin, niipalju kui võimalik, anda lühidat ülewaadet meie C. E. ühinguteft reisidelsaadud muljete waral. See jäi aga pooleli. Nüüd on uuesti soowi awaldatud seda jätkata, et meie noored saaksid teada lehe kaudu oma reisiiseretareide tööst ja ka tutwuneksid üldise tööga noorsoofoestel, kui ka teiste C. E. ühingute olukorraga, et kaasa tunda nende raskustele ja rõõmustada nende rõõmude ja wõitude üle, mida Jõsand siin ehk seal kinninud.

Paljud möödunud aasta jooksul tehtud reisid jääwad küll ajakirjas awaldamata — wast on nad ju wananenud. Algan tänawuste reisidtega.

Pärast jõulust C. E. waimulikku konwercentsi sõitmine öde Laas'iga kolmekuninga-laupäewal Tallinnast wälja Simuna-Rahkla ühinguksse. Kolmekuningapäewaks oli seal aastapäew korraldatud, kuhu siis ka aastapäewa külalistena olime kutjutud. Nimetatud ühing asub Wirumaal Simuna kihelkonnas, sealse ew. Kristlaste kog. juures. Tuli sõita Kilti jaama ja sealt hobusega pakafega üle lumiste wäljade ja läbi metsade Rahkla poole umbes 20 klm. maad. Jõubstine õhtul pimedas kohale. Öösi tulid Tallinnast w. Uuemõis ja 2 öde weel lisaks. Aastapäewa suurem koosolek peetakse kohalikus koolimajas, mis puupüüsti rahwast täis kogub. Õhtune koosolek ühingu juh. w. Roosmann'i talus. Wiimane on oma rehetoa nägusaks puhtaks palwemajaks ümber ehitatud. Noori koosolekuil palju oja wõtmas. Üldiselt õnnistatud päew. Jumala waim on siin wägewat tööd teinud mõne aja tagasi. Usklikke on selle tõttu rohkesti — pea igas talus wähemalt üks walguseküünal põlemas. Usklikud ja usklikkude elu on austatud ka pöörmatute poolt. Kohalikud wennad püüawad kõige jõuga tööd teha, ümbruskonna külades ja kihelkondades kuulutamas käies, kuid siiski on kohti palju ja tööd rohkem, kui suudaks teha. Sellepärast kawatseb kogudus Jumala abiga siin ühe reisiijutlustaja ametisse panna ümbruskonnale. Jumal õnnistagu seda tööd! Paljudes waldades on ärkamist ette lünnud. Aastapäewale on neid noori usklikke kõigest ümbruskonnast kogunud, kus nendega sai lähemalt tuttawaks.

Olime kawatfenud nädalapäewad siia jääda ja selles wõltske koosolekud paljudesse ümbruskonna küladesse: Padus, Triigis, Marakas, Arukülas. Algasid pea igapäewased sõidud üle lumiste wäljade ehk läbi metsade tundmatutesse küladesse; jagebaste tagasiõit

samal ööl. Rahwa osawõtt pea igal elaw. Öde 2. jääb Triigis sõidust haigeks palawikku, kuid paraneb Jumala abiga pea ja jälle wältab tööd. Jõsand sai meid rõõmustada, et külwatud sõna mitmete noorte kui wanaade südamesse kukkus ja ärkas. Jgalpool sai pidada ka lastetunde, mis olid sageli weel enam õnnistatud kui üldised koosolekud, nii et laste keskel pöörmist ette tuli. Ka piiblitunde pidasime. Armsamad koosolekud oli Arukülas. Siin on Jumala Waim wägewasti, otse iseäralikult, wiimisel ajal töötanud, kinkides ärkamist, mis möödunud sügisel alles algas ja nüüdki edasi kestab. Palju noori on saanud päästetud,

kes koondudes C. E. osakonnaks elawalt edasi püüawad. Nüüdki tulid mõned mehed ümberpöörmisele. Oh, et tuli wõiks edasi põleda — ialgi mitte kustuda! Mu Jõsandale Ta wõitude eest!

Järgmisel pühapäewal jälle Rahkla koolimajas ja w. Roosmann'i juures koosolekud. Külalistena on sõitnud Tallinnast w. Laar. Iseäralikult awaldab neil koosolekul Jumala W. wägi sõna ja laulude läbi. Hilja õõni wältas õhtune koosolek.

Öösi sõitsid w. Laar ja öde Laas Tallinna. Jäin weel paariks päewaks, et koosolekuid pidada Awanduse külas. Awandusest sõitsin Paide. Olin kawatfenud Anna sõita. Wend Agurauja, kellega ju möödunud sügisel seal olime töötanud, sõitis ka Paide, et siis kahetsefi siit edasi minna. Kuid imelikult oli Jumala käsi seekord wastu. Algasid suured lumetuisud pakafega. Ka kirjad ei jõudnud õigeaks ajaks kohale. Mõnepäewase ootamise järele sõitis w. A. Tallinna tagasi. Nädalapäew

wad, mis koha peal sai püsida, olid jagebad koosolekud noorile piiblitundidena ja üldkoosolekutena. Jumal õnnistab, äratades noori. Wististi oli see Jumala tahtmine, et pidin Paide jääma.

Edasi Wõhma. Palwes korraldati „ewangeeliuminädal“ 27/I—4/II. Algukses töötasin üffi. Suuremat rõhku sai panna piiblitundide peale — usklikkude edasiäitamiseks, mille järeldusel mitmedki tulid sügawalt eneseäratundmisele. Ju esimene üldise koosoleku ajal awaldasin rahwale mõtet, et soowin pidada sel nädalal koosolekuid igal õhtul ise talus. Senini olid koosolekud olnud Wõhmas ja minu kodus „Hiel“. Nüüd awasid külas mitmed esimest korda oma usked ewangeeliumile. Lõpu poole sõitis w. Terestal Misjoni Awanduse poolt abiks, kellega saime weel paar päewa seltsis ühijel jõul töötada ja tormi joosta saatana kantsidele.

(Järgneb.)

Tornid kaowad.

Tornid kaowad,
Silmapiiril waowad —
Kaugeneb sadam...
Uppus linn udusse,
Kauguse sinasse —
Maha jäi maailm.
Endine elu on unustud,
Sillad ka purustud;
Mälestusedki kustuwad —
Õöks nad mustuwad.
Kannab mind laew
Üle lainetes wee —
Kodumaa tee, ...
Kaugel ju kumabki kodumaa rand!
Tornid weel ootawad eel
Eluteel;
Tornisid ihkan ma weel —
Tornides kinnitub meel.
Tornid kaowad,
Silmapiiril waowad —
Kaugeneb sadam...

P. Sink,

6. Gesti Usklikkude Alliantis-konverents 1924. a.

Juba mõnda aastat on ühendatud usklikkude konverentsi päevad mitmeksi ringkonnas oodatud ja soovitud aeg. Wara, mida nemad ootajate hingedesse on wõinud istutada — on rikkalik ja mitmekesine olnud. Olid konverentsid, millede peateemad käsitasid usklikkude ühistunnet, ühistöötamist, noorjootööd.

Kuid dieti tähendas wend R. Kaups, et senised konverentsid olid rohkem õhutawad kui õpetawad. Kirjeldatud konverents aga sügaw, õpetlik nii kõne teemade kui nende käsitusel poolest.

Mis konverentsi isäranis iseloomustab, on see, et paljud waled õpetused ja waled wiisid purustati kõnedes Jumala rahwa juures karmilt. Sest enne peab wanu walitsemasolewaid waateid purustatama, et tõsine ja tõeline jumalik tõde asemele wõiks astuda.

Esimesel konverentsi päewal algas juba purustamine. Purunes nii mitmegi walesti ärganud, poolest saadik pöörnud ja pooliku Jumala lapse tähtsus. Wend Mädasson näitas kurba magaja seisukohta, millest dieti tuleb ärgata — mitte nii, kuidas Juudas seda tegi — kes ka oli ärganud inimene, kuid siiski hukka läks. Hoiatawate sõnadega pööris ta tõsiste Jumala laste poole, neile meelde tuletades nende ülesannet: haudabelt kiwe ära weeretada, et Jumal magajaid wälja wõiks "kutsuda. Kuid haudades wõiwad ka warjuunest ärganud olla, kes siiski mulla alla jääwad. Sellepärast on tarwiline haudadest lahkimine, wäljatulemine, surmatee pealt ümberpöörmine. Ja tõeliselt ümberpöörmistest kõneles w. Kokamägi. Mõnigi ennast wõrrelde kõnes ettetoodud kadunud pojaga nägi oma poolikut ja seega kajutult ümberpöörmist. Sügaw ja waimukalt ette kantud oli w. R. L. Marley kõne „Lapseksaamisest.“ Siin toodi ette ühest küljest mitmesuguseid mittepiiblikke õpetusi uuestisündimise ja wale tundemärke, millede järele paljud ennast Jumala lasteks peawad, kuid ka näidati tõelisi Jumala lapsi omadusi.

Teisel ja kolmandal konverentsi päewadel purunesid waled õpetused nii wäliselt kui ka sisemiselt pühitusel. Teine päew algas w. J. Karlsoni kõnega „Pühitus.“ Kõne kandis alguses rohkem arstiteaduslikku laadi, kuid näidati ka piibli walgel mitmed kombed ja wiisid, mida pühitusel elaw inimene peab jätma maha. Si jaa tähendamata jätta, et juur osa nõudeid ja manitsusi pühendati õdedele, ning wennad wähemaga pidid leppima, kuna on ka wist wiimastel küllalt pahesid, mis ihupühitsemises tulewad jätta maha. R. Kaupsi kõne „Hingepühitus“ oli jälle kõrgustesse ulataw kõne. Hinge patud on mõtlemise, tundmuste ja tahtmist patud. Kõne ja sõnade järele patustame meie palju mõttega, sellepärast tarwis neid juhtida Kristuse läbi. Ka tundmuste pattude arv ei ole wäike, sest kannatamata meel, wihastamised, keelekandmised, ifegi kurwameeljus on hinge tundmuste pühitsemata olek. Tihti unustame ka seda küsimast, mis Jumala tahtmine, ja hakkame oma tahtmist läbi wiima. Waimupühitusel rääkis w. J. Lipstok. Waimu wõib roojastada ihu ja hinge pühitsemata olefu tõttu. Meie waimu wõiwad pühituseltest kõrwale wiia ka kõiksugu teised waimud: nii ajawaim — ajaga kaasatundmine ja sammumine; rahwusewaim — oma rahwuse paremaks pidamine,

rahvuslik anahnus; parteiwaim — oma koguduse ja seltsi ainuõigeks pidamine, ja mitmed teised waimud. Nende waimude meelevalla alla satuwad ka tihti paljud Jumala lapjed. W. J. Sirotkin kõnes „Dobates koduteel“ näitas, et waled ja piibli wastu on ka meie mitmesugused ootused ja igatfused. Nii ootame siindmisi, juuri wiletusi, raskusi, hädasid, ootame surma, wiimset päewa, kristusewastase tulekut. Kuid mitte ainult hädades ja surmas ei ühendata meid Issandaga, waid ka oma igapäewases elus. Samuti wiimne kohtupäew ja kristusewastase tulek ei ole meie Jumala lastele mitte esimese tähtsusega, waid meie tõsine ootus on Kristuse jälletulek, esimene surmate ülestõus, ihu ärapäääsmine, tuhandeaastane Kristuse riik ja uus taewas ning maa.

Purustati ka waled tööwiisid jumalariigi töös. Wend R. Kaups tegi selgeks oma kõnes, et hinge ja tundmuste usk on kaduw usk. Kuid meil on seda kaduwat usku wäga palju, sest jumalariigi töös tarwitatakse meie juures mõnel pool wale meetodi, mis süttab ainult tundmuste tuld. Nii õhutawad laulud kiire tempos, lööfõnadest ehk haledatest piltidest koosnewad kõned, kõrgendatud häälega palwed, waled ja ühekülgsed õpetused on kõik need, mis tekitawad ainult tundelisi hingeuskusid, mille tundemärgid on uskus, ussakus, sektiwaim, rahulolematus, arwustamised, warijerklik meel, kergesti leigejsäämine ja hõlpsasti tagasilangemine. Wale seisukohti walgustas ka w. E. Vilienthal. Jumala laste lahkimise pühitusel on meie enda arusaamisest piiblikistest tõdedest, oma tahtmise läbiraiumine, ka see, et ottime wigu teistelt, aga mitte eneste juurest, ka segame teiste hääli Jumala häälega. Wend tõi ka mõned wiisid, kuidas Jumala lapsi asjalt püüatke ühendada.

Seega palju walelu waateid ja seisukohti purustas piibli walgel konverents. Kuid mitte ainult purustaw, waid ka üles ehitaw oli tema siht. Seepärast igas kõnes toodi ette ka need sihid ja rajad, kuhu meie oma elu peame asetama, et tõelisi pühitusel — Jumala lapsi elada.

Juba esimese päewa kõnelejad näitasid õiget uuestisündimise teed läbi ärkamiste, pöörmist, pattude andeks saamise ja Waimu tunnistuste. Omnistusrikkad äratuskoosolekud olid õhtutel, kus mitmed wennad ja õed üles astusid Kristust kuulutades ja hingedele jumalikke radu näidates. Teiste seas olid ka wäljamaalased wennad Ethesan Ameerikast ja Harder Saksamaalt ning õde Riiaast. Isäranis südamlik oli wend Kaljo kõne kahest päewast oma elus. Üks päew oli see, mil ema pisarad tema rahu riisusid ja teine päew aasta pärast, kui usklikkude noorte koosolekul oma päästjast tunnistust andis. Jumala Waim töötas neil koosolekul ja mitmed said rahu oma hingele.

Digele pühitusel juhatafid teise konverentsi päewa kõned ihu, hinge ja waimupühitusel. Samuti w. Tannebaum toonitas kõnes „Töötaes koduteel,“ et iga Jumala laps peab töötama, sest meie ei ole enam enda päralt, waid Tema päralt. Wend näitas ka paljudes punktides, kuidas meie peame töötama, et sest jumalariigile kasu tuleks.

Dige ufutee toodi selgesti ette. Ka selle tee siht — igawene taewane kodu maaliti piibli walgel kuulajate ette. Wend J. Lipstoki kõne „Igaweses kodus“ wiis meid kõrgesse jumalikkude saladuste maale. Meie kuulsiime, et seal elawad Isa, Poeg ja Püha Waim inglite ning Talle austawate õndsate hulgaga. Jah, auline on meie kodu teadmus, sellepärast mingi meie tee sinna üles, olgugi ehk läbi raskustest, kiusatustest igawese kodu poole, kus Kristus meid ootamas.

Sellele tähtsale konverentsile oli haruldaselt rohkesti osawõtjaid ilmunud. Wend Lienthali muidu kõrge ja awar palwemaja kadus kui rahwahulga alla. Njegi väljas awatud akende alla olid pingid pandud, kust inimesed jälgisid konverentsi kõnesid. Terwitusi oli ligi poolhada.

Nüüd on ifka rohkem ja rohkem kujunenud välja need kindlad alliantismõttelised ringkonnad, kes üldusliffkude konverentsi toetawad. Rõõmustawalt on märgata, et esiteks need ringkonnad aastate festel piiswalt oma ideele truuks on jäänud ja teiseks, et alliantismõte wõidab enesele saatana wastutõötamisest hooimata ifka laiema hulga, mida iseäranis sellest konverentsist osawõtt tõendas. Siiski puudusid weel mitmed ja mitmed. Kuid loodame tulewikus kõige paremat, loodame, et terve Kristuse wõitlejate hulk, Tema uuestiünnitatud sõjawägi kord tõsises wennalikus armastuses ja ühendatud meeles moodustab ühe lahutamatu ja wõitmatu malewa juba siin maapeal.

—er.

Asiisi Franz, Jeesuse Kristuse sõjamees.

Järeldrükk keelatud.

H. von Neborni järele wabalt tõlkinud Joh. Sarow.

7.

Seitsmes peatükk.

Ära kardada mitte fina, piisuke karjufe.

Luuik. 12 : 32.

Et wendade arw päew paewalt suuremaks kaswas, tundis Franz, kes küll mungaelu kloostri müüride taga ei soowinud, ja niisamuti ka teised wennad, wajasid misti kindla sihemise ühenduse järele, juhtnööri järele, mis nende elule kõige ta mitmekesisuse juures ühise iseloomu anraks. Sellepärast andis ta wendadele, kelle arw nüüd 11-ni ulatas, lihtsa seaduse. See seisis koos piiblikohatadest, mida Isjand talle iseäralikult tähtsaks oli teinud: selles nõuti, et nad Jeesuse Kristuse ewangeeliumi järele eraomaduseta, sõnakuulmises ja kasinuses peawad elama. Meile õpetati, et peawad Jeesuse õpetuse ja elu järele käima, kes on õelmuud: „Tahad sa täiesti waga olla, siis mine ja müü kõik ära, mis sul on, ja anna waestele,“ ja: „Kui keegi minu järele käia tahab, see salaku iseennast ära ja wõtku oma rist enese peale“ j. n. e.

Seni wõib wäikese hulgatese üle, keda Jumal imelikul kombel kogunud, ainult rõõmustada ja nende agarust hingede päästmisetoos, armastust osaduse wastu, tingimata ärarippuwust Ünnistegiijast ja lapselikkude usku omale eskujuks seada. Siis aga awaldus üks soow, õhutades üles see Geliase läbi, nagu ülalpool oleme tähendanud, wõi peab oletama, et Franz seeford oma Isjandat ei mõistnud, kes muidu temaga kõneles, kui mees oma sõbraga? Pareim wõiksime küll mõelda, et jumalariigi arenemine selle tee pidi wõtma, ja et ka sellest kujust Isjand wiljad lasti kaswada, mis, kui ka teistiti kui Franz soowinud, wiimaks siiski Jumala otstarwete kätte saamiseks kaasa aitasid.

Õsmalt kaaluti mõttes järele ja siis otsustati paawstilt wendade ühingule kinnitust paluda.

Selle otstarwega läks Franz Rooma aastal 1210. Sel ajal istus paawstitroonil wägew Innocentius III, kes würste ning rahwaid oli alandanud ja selle oma waimuliku maailma walitseja ette ilmus ühel suwifel päewal meie Franz kerjuseriides ja sugemata pea ning silumata habemega. Nad kohtasid teineteist Laterani terrassil Watikani rohuaeabades. Käredate sõna-

dega ajas „Kristuse asemil“ Franz ära ja ei tahtnud tema plaanidest midagi teada ega kuulda. —

Siiski saatis paawst hommikul kästjalad välja weidrat wõõrast üles otstima ja tema järele kuulama. See oli aga sel waheajal Asiisi piiskopit kohanud; piiskop töötas Franz ja tema osaduse pärast kiriku kõrgete aufandjatega rääkida. Kõigist mesimagusaikt kõnebest hoolimata, mis lihtsat ewangeeliumi kästjalad Roomas said kuulda, oli siiski selgesti märgata, kui wastikud nad oma waesusega rikastele ja uhketele prelaatidele olid: püüdisid ju wiimased kõigest jõust libedate sõnadega Franz meelitada, et ta kuhugi olemasolewasse mungaordusse astuks, et seega kare-tawaid alg-ristiusu ehitajaid waikima panna. Keegi kardinal seletas libedate sõnadega, kui palju parem see olnwat piisut järele anda, sest piibli järele olnwat wõimatu elada, Jumala järelekaajal ei pruukiwat nii karedat elu elada ega ka jutlustada, waid wõiwat ka muul kombel Jumalat Tema meele pärast teenida. Sealjuures tõi ta ifka jälle uuesti ette Bendektiineri ja muud mungaordusid, millesse siisjastumist ta Franzile soowitas.

Franz jäi aga kindlasti ja taganemata oma põhi-mõtte juurde: wabalt Jumala sõna kuulutada täielises isiklikus waesuses.

Wiimaks muretšes kardinal, et „Asiisi patukahet-sejad“ paawsti jutule pääsesid, kes neile ainult mõned sõbralikud sõnad ütles, neid manitšes Jumala tahtmise järele küsima ja jälle ära minna lastis. Wähehaawal hakkas maa wendade jalge all põlema: arusaamatud olid neile diplomaatilised targutelemised ja teoloogilised järelekaalumisid ja nad ei wõinud ära mõista, kuidas üht lihtjat asja, mille juurde nad kõik kindlasti jääda otstustanud, niikaua mõttes kaalutakse ja pikale wenitatakse.

Asi ajas Franz enam kui enne palwele ja tee läks ta ees jälle selgesti, mida inimeste jutud ja arwa-mised olid tumestanud.

Weel kord palus ta enmast paawsti juurde wiia ja jutustas sellele järgmise loo: Kord elas kõrwes wäga ilus, aga waene naine. Kuningas wõttis ta omale naiseks, ja wiimane kinkis talle hulga ilusaid

poegi, aga ema kaswatas neid kõrwes üles. Kui nad suureks olid kaswanud, ütles ta neile: „Minu pojad, minge kuningakotta, teil ei pea midagi puuduma, sest teie olete kuningalapsed, ta muretseb kõige eest, mis teile iganes tarwis läheb.“ Nii läksid nad kuningakotta ja kui kuningas neilt küsis: „Kelle pojad te olete?“ wastasid nad: „Meie oleme waese naise pojad, kes kõrwes elab.“ Kuningas tundis neid näost ära, tõmbas neid kaenlasse ja ütles: „Teie olete minu lapsed, ma tahan teie eest hoolt kanda!“ „Ja nõnda olen ka mina, püha isa,“ lõpetas Franz, „waene naine, kellele Jumal, taewa kuningas, nii ilusad lapsed annud. Kuningate kuningas on mulle lubanud, kõiki lapsi, keda ma talle sünnitan, ka toita, nii et sul ei pruugi sellepärast mures olla.“

Innocentius III teraw film tundis nii selgesti asandlikus mehes apostlit, kes siisemisel waba ja iseseisew, ilma mureta tulewiku pärast, mitte oma, waid Jumala asja eest wälja astus.

See awaldas ta peale suurepärase mulje, et waene noormees, hoolimata toredusest, mis teda ümbritses, ja wõimust, mis ta wastu seisis, nii julgesti wõis kõnelda, ja ei häbenenud ennast ja omi wendi tõsisteks Jeesuse ja ewangeliumi poegadeks esitada.

Kuna kardinalid lihtsate piiblisõnade üle, mida Franz reeglitena ette pannud, ja mis palju tolmü sünnitanud, niipalju aru pidasid, lõpetas wiimaks

keegi kardinal läbirääkimised sõnadega: „Kui me tõendame, et need mehed ussi asju sisse tahawad tuua, ja nende elureeglid niisuguseks tunnistame, mille järele wõimatu elada, kuna nad ometi midagi muud ei palu, kui ewangeliumi järele elada tohtida, siis olgem ettewaatlikud, et meid niisugustena ei leita, kes ewangeliumi enese wastu patustawad.“

Nende sõnade tagajärjel lubas nüüd paawst wendadele, et wõiwad oma misjonitööd jatkata ja nõudis, et nad omale ülema waliksid, kelleks ka kohe Franz tõsteti, kuna ta tegelikult seda juba ennegi oli.

Täis tänu, et asi wiimaks nii kaugale jõudnud, lastsid wennad põwili ja palusid omale õnnistust pühalt isalt ja see kõneles neile: „Minge ja tehke selle järele, mis Jumal teile käsinnud ja kui Tema teid arwu ja armu poolest suuremaks teinud, siis tulge jälle, et me teie soowisid täidame ja teile kaitset anname.“

Roofiliste sõnade taga aga oli ometi ahel peidus, millega kirik seda waba tööd püüdis kütkestada: paawst nõudis, et wennad pidid tonjuuri (sestpaigast palfaks-aetud pead) kandma, et neile ka wälimijelt oma kiriku tempelit peale wajuatada.

Püütult täitsid wennad seda nõuet ja kirjatähe järele, kui Kristuse niidetud lambad läksid nad koju. See filmapilk pani surmaidu wendade südamtesse. Wabadust, mida nad nii armastasid ja mille pärast kõik maha olid jätnud, pidid paljud kibedate pisaratega taga kahetsema. (Järgneb.)

Bompei linna orjatiidruk.

Tõlkinud D. W.

17.

„Ma ei ole tafane. Ma ei ole puhast südames, ei ole armuline; selle asemel, et saada taga kiustatud õiguse pärast, olen mina usklikke taga kiustanud.“

„Uga ja oled waimus waene, seda tunnistawad su sõnad; ja leinad pattude pärast, ja tunned nalga ja janu õiguse järele.“

„Uga ma ei ole õige.“

„Ükski ei ole õige; Isjand Jeesus Kristus on meie õigus.“

Kurwalt raputas Ireene pead, kui tahaks ta welda: „Ei maksa see minule.“

Järgmisel hommikul küsis Stehwaanus Ireene järele.

„Weel ikka seesama,“ wastas Sowroonia. „Kuidas wõin ma temas usaldust Kristuse wastu wõita? Mida pean ma tegema?“

„Dota Isjandat,“ wastas ta. „Sa ei wõi temale usaldust anda. See on Püha Waimu töö. Dota Isjandat ja palu!“

„Kas ei ole ma Teda oodanud?“ rääkis Sowroonia pisarajilmil. „Kas ei ole ma tema pärast palunud sest ajast peale, kui meie Alepos lähkeisest lahkusime?“

„Siis oota weel Isjandat,“ kordas Stehwaanus tõsiselt. „Tema teed ei ole meie teed; kuid ta ei peta ühtki hinge, kes Tema peale loodab.“

„Ei ole aga enam aega oodata,“ ütles Sowroonia nuttes.

„Inimlaps, mõtled sa, et Isjane Isja hiljaks

jääb?“ wastas Stehwaanus. „Kes usub, ei see ruttu. Kes minusse usub, ei pea häbitse saama. Ära kardad; usu aga.“

Kui Penelope järgmisel hommikul turult tuli, kohtas ta kodu lähedal kaht naisterahwast, kelledest üks wälismaa-riideid kandis. Ta saatja astus Penelope juurde ja ütles: „Preili, see naisterahwas on wõõras siin linnas ja soowiks heameelega teada, kus keegi isand Martsellus Wiktor elab.“

„Paluge, et ta minu järele tuleks,“ wastas Penelope. „Ma olen preili Kamilla orjatiidruk, kes ka siin majas elab.“

Need sõnad tõlgiti wõõrale ja ta astus Penelope järele. Majja jõudnud, ütles Penelope: „Siin on proua, kes kreeka keelt ei mõista . . .“

Edasi ta ei jõudnud. Töö langes Sowroonia kätest, ta tõusis üles ja hüüdis imestanult: „Proua Aureelia!“

„Sowroonia,“ ütles Aureelia samal wiisil, kui ta enne oma orjatiidrukuga rääkis, „ma tulen oma tüdarta vaatama. Sa oled nii muutunud, et ma sind waewalt tunnen.“

„Kas lubate, et ma domina Kamillale teie tulekust räägin?“ küsis Sowroonia tagasihoidlikult.

Ta läks Kamilla tuppa; Aureelia jäi Ireene juurde. Ei kestnud kaua, siis kisti uks lahti ja Kamilla tormas sisse hüüdes: „Ema, armas ema!“ Eftmesel filmapilgul ei mõelnud Aureelia millegi muu peale, kui et ta oma lapsi leidnud. Wiha

oli kadunud. Ta kallistas tütar ikka jälle. Wiimaks tuli talle meelde, mispäraft oli ta tulnud, ja ta ütles: „Pika reisi wõtsin ette selleks, mu laps, et find koju wiia.“

Ramilla tõusis üles ja wastas ehmatanult: „Ma ei wõi sinuga Rooma sõita, armas ema, see on wõimatu!“

„Rumal laps!“ pahandas Aureelia. „Jääb nii, kuidas ma ütlesin. Sa tuled minuga Rooma, kuigi ma ehk terve aasta ootama peaksin. Ma ei tahagi find siit järsku lahti kiskuda; harju nüüd selle mõttega, et sa minuga sõidad. Esiolgul jäame asja. Strohwiius ja Martfia terwitawad find. Ütle, kes on see haige tütarlaps seal?“

„See on proua Ireene, oli üks kuulsamaist nais-terahwastest Korintuses, kui ta mees weel elas. See on Sowroonia õde.“

„Sowroonia õde,“ hüüdis Aureelia, „ta wäene on wist haige!“

„Jah, seda küll,“ wastas Ramilla ja lihas siis weel kreeka keeli: „Ireene, see on minu ema.“

„Rõõmustan seda kuuldes,“ ütlen Ireene ja ei aimanud vähematki kui halb ta roomlase filmis oli. „Ma soowin, et oleksin wõinud teid omas majas terwitada.“

Ramilla tõlkis emale kõik sõnad, millele Aureelia wastas: „Avalda talle mu tänu; mõnikord peab farnaste inimestega ka wiisakalt ümber käima.“

„Sa ei mõista mind, ema“, wastas Ramilla imestanult. „Kas Martfia ei jutustanud sulle ialgi dominus Korianderist ja domina Ireenest? Ireene oli jama kuulus Korintuses kui fina Pompets.“

„Rääkis küll; ma aga mõtlesin, et ta rikas ja ilus on. Et ta orja õde on, sest ta mulle ei rääkinud. Muidugi on siis temagi juut? Midagi ei põlga ma enam kui juute. Sowroonia on siin küll ka kuulus?“

(Järgneb.)

Ilmawaate-nurk. Immanuel Kant.

K. L. Marley.

Tänawu pühitseb terve kultuurilm Kanti 200-aastast sündimispäewa, sest 22. aprillil 1724. aastal sündis Saksamaal Königsbergi linnas sadulosepa pojana Immanuel Kant. Tema isal oli palju lapsi, aga vähe wara. Wanemad olles pietistid, kaswatasid noort Immanueli ka jumalakartuses. Eraldi sügaw oli ema usuolu. Ja kuidas armastas Immanuel oma ema! Piiblitundidesse wõttis ema teda ikka kaasa. Siin tutvustati teda kuulsale koolijuhatajale Dr. Schulzile, kes teda oma kooli wõttis. Nii astus Kant siis 8-aastaselt kooli, mille 16-aastaselt juba lõpetas. Wali usuline surwe kodu kui koolis oli koolilõpetaja tüdimusega selle wastu täitnud. Olles 13-aastane kaotas ta oma armastatud ema surma läbi. Sügisel 1740. astub kohaliku ülikooli, kus peale usuteaduse weel suure huwiga uurib matemaatikat, füüsikat ja mõtte-teadust. Wõideldes waesusega jääb Kant kuus aastat ülikooli. Ülikooli lõpetamisel kirjutas ta oma esimese töö: „Mõtted elawate jõudude tõsise hindamise üle.“ Juba on Kantil selge, et tema elukutse akadeemiline on. Selle aja iseäralise wiisi järele ja majandusliku seisu parandamiseks on ta terwet 9 aastat kodukoolitaja. Aastal 1755., 35 aasta wanuselt kaitseb ta oma wäitekirja ja omandab doktori aukraadi, ühtlasi jääb ülikooli mõtteteaduse fakulteedi dotsendiks, kus peagi oma loengute läbi omandab kuulsuse. Paljud teda kuulewad. 15 aastat jääb ta lihtsaks magistriks, alles 46. eluaastal nimetatakse teda wiimaks filosoofia professoriks. 1781. aastal ilmub ta ilmakuulus teos: „Puhta mõistuse kriitika.“ Warem on juba tema kosmosesaa-mise teooria ilmunud. Weel möödub mõni aasta, kui Kant saab ilmakuulsuseks. Abiellunud ta ei ole, waid andus täiesti teaduslikkudele uurimustele. Suuremosa omast elust ei lahkunud ta kunagi kaugemale kui paar kilomeetrit linnast. Aastal 1794. määrati ta keisri poolt waikimise karistusele „tema mõne lause pärast, mis püha-kirja alandasid.“ Waljult keelati temale jätkata piiblitõdesid alandawat tegewust. Seitsmekümne-aastane rauk kirjutas wabandusseletuse ja jäi pealepandud waikimisse. Kuninga surma puhul anti temale jälle täielik tegewuse wabadus, kuid ta oli wanadusest juba selleks liig nõrk. Täisjõud oli murdunud. 1796. aastal lõpetab ta oma loengud ülikoolis. 1798. annab ta oma wiimsed teosed välja. Wiimsed paar eluaastat on ta täiesti tümp. 12. weeb-ruaril 1804. kustub elutuli.

Kanti tuntakse kui suurt ja ausameelset mõtlejat. Terwe oma tahtejõuga andus ta teaduslikule tööle. Ta päew oli täpselt ära jagatud, kus iga silmapilk oli asjako-haselt ära kasutatud. Elunõuete poolest oli ta wäga vähe nõudlik. Iseloomu poolest tõsine, kuid ka sõbralik, lihtne

ja siiski wiisakas. Kõik, kes teda tundsid, armastasid ja austasid teda. Kunagi ei rääkinud ta midagi, mida ta tõesti ka nii ei mõelnud. Tähtsamad on tema mõtted kosmosesaa-misest ja kriitika mõistuse kohta. Ta poliitiline ilmawaade meid lähemalt ei huwita.

Kanti õpetus ilma saamisest.

Et mitmel pool meile esinetakse Kant-Laplassi teooriaga ilma saamisest, paljude poolt isegi kui „ümlerlük-kamatu loodusteadusliku tõega“, siis tahame seda oletust tema põhijoontes panna tähele.

Aastal 1755. ilmus Kanti raamat: „Allgemeine Natur-geschichte und Theorie des Himmels“. Ülikoolist lahkudes ja kodukoolitaja ametis olles, juurdles Kant kui palju teisigi olemise saamise üle. Ka teda ärritas igawene sfinks. Ta mõtles suure inglase Newtoni mõtteid ilma-olemise edasi, sel teel jõudis omastugusele arwamisele kosmosesaa-misest. Et meie sarnastele asjadele õige pii-ratud ruumi omas lehes wõime anda, annan selle oletuse tema kondikawas: Kõige wiimne wäljaõeldaw on Jumal. Tema tahtmise järele sünnib ja saab kõik, sellepärast on ka kõik mõistlik. Kord oli aeg, kus ei olnud midagi peale Jumala. Ilm ja selle täius aga saab loomulikult. Ürgaine kui udu täidab terwet igawikuruumi, ainult tema õreduses wõi tiheduses on wahesid otsustases. Ürgainel on omadus külge tõmmata ja ära tõugata. Kus ürgaine oli koos tihedamini, said külgetõmbe läbi kokku tõmmatud tihedad ürgaine udukogud, sellega oli liikumine wõtnud oma alguse meie praeguse ilma täiuse kuju poole. Sellest ürgainekeste liikumisest keskkoha poole ja teisest poolt äratõukawa jõu tegewusel sünnib rotatsiooniline keerlemine. Sünnib kõwa keskkohu udukogus, kuna selle ümber keerlewad ainerõngastest kujunewad kuud ja trabandid. Suurest tsentraalpäikesest lendawad ära päikese süsteemid, need omakord eralduwad omast kuusid ja nii tekib aja-jooksul linnutee taewa wõlwil — otsatud keerlewad kehad. Alanud saamine ei jõua kunagi lõpule, sest üksikute kehade energia raugemisel ja uute kehade tekkimise mõjul saawad wäiksemad suurematest külge tõmmatud. Suurenewad suured kehad, kaswab kuumus, need saawad weel suuremaist külge tõmmatud, kuni kõik jälle wajub algpäikesesse ja nii sünnib ilma tulekahi. Üuesti wiskab algaine omast osasid, sünniwad uued päikese süsteemid, sest aine on igawene. Inimene ei ole aine sünnitus, waid on oma waimu poolest pärit waimude ilmast. Ta on waba ja mõistlik. Harmoonilise olukorra läbi edustab ta kultuuri arenemist ja loob tulewase ilma eelõue saat. Lõp-liku rahulduse leiab inimene siiski alles hiaataga — igaweses elus. Järgneb.

MÕNDASUGUST.

KUULUS ITAALIA JUMALASALGAJA JA KIRJANIK GIOVANNI PAPINI on tulnud ümberpöörmisele ja kirjutanud raamatu „Kristuse elu“.

Ameerika lehed teavad jutustada, et mees, kes on ligi 40 aastat kibedalt pilganud ja saanud Jumala olemasolu oma kirjatöodes, — on nüüd teinud täielise pöörde elus. Tema kirjutatud uus raamat „Kristuse elu“ on ameeriklaste raamatupoodides ja kirjastustes kõige rohkem nõutud raamat. Kõik igatsewad kuulda saada, mis jumalasalgaljal on Kristusest öelda. Üks neist lehtedest kirjutab:

„Giovanni Papini, suurima Ameerika hingeteadlase William Jamesi ja prantslase Bergsoni pailaps, on juba kauemat aega olnud üleilma tuntud suuresti õpetatud mehena, waimustatud jumalasalgaljana, imelise keelekunstnikuna ja intellektuaalistina par excellene'cina. Ei keegi ole olnud kärmem wälja mõtlema kõiksugu tabawaid fraase ja lööksõnu; ei keegi ole osanud kibedamalt ehk rõkkawamalt teotada ja pilgata kui tema: Voltaire oli weatu kui sündinud laps tema rinnal, ameeriklane Brann oli kui häbelik ja kogeldaw koolipoiss temaga wõrrelduna.

Kuid nüüd see itaalia enfant terrible tegi äkilise ümberpöörmise. Oleme arwanud, et kui mees on jõudnud 40 eluaastani, siis on hingeteaduslikult wõimatu temas sündida midagi põhjalikumat ja püsiwamat hingelist muutust. See-sugune muutus, nimelt paremaks pidades pea-aegu kõike noorusaastatel edustatud mõttewiiside uuestiorganiseerimisest — on wäga raske ehk wõimatu teha. Kui Papini, kelle elus päike alles kaldumas lääne rannale, on täiesti muutnud enda meeles.“ „Jälle üks intellektualist on teinud enesetapmise“, kaebawad tema endised waimusugulased. Mees, kes on kogu elu aja sõdinud Kristuse wastu, hakkab nüüd kor-

raga laulma hümne Tema auks. Öelge te, kes salgate kõik imed, milleks saab niisugust nähtust nimetada?

Ja Papinile ei kõlba midagi teaduse ja modernse kriitika „ilustatud“ Kristus, waid ta omab teda kirjatäheliselt piiblis esitatud Päästjana. Kes oleks wõinud paremini kui tema, olles haruldase mõistusannetega ja laia teadmise-ga teaduses, kunstis, ajaloo ja filosoofia aladel, wälja mõelda ja esile tuua mõne imekauni ja subtiilse filosoofia ristiusu toeks ja selles alles hoida weel usklikunagi õiguse arwata intellektualistide hulka? Mõtleme, et Papini on tulnud täieliselt kindlale arwamisele selles, et mõistus ei juhata inimest sellele tõe-le, mis toob hinge-le rahu. Ja see nüüd on ka lõpuks see, mida kõik inimesed ise asjades kahmawad, püüawad kätte saada, nimelt hinge rahu. Ning see tõde, mis ainuüksi toob selle rahu, saawutatakse mitte mõistuse, waid südame kaudu.“

Selle on nüüd Giovanni Papini saanud läbi elada.

Kui Papini sai päästetuks, hakkas ta kirjutama raamatut „Kristuse elu“.

„Ta oli ju seda raamatut alates tulnud kindlale otsusele, et Kristus on inimkonna päästja. See ei olnud temale siis enam mingi kartlik hüpotees, mille oleks wõinud tarbekorral muuta; ta oli ju raamatu hakatuses täiesti kindel selles, et kõik see, mis ta toob esile selles raamatus, wiib tingimata selle lõpuotsusele, et Kristus on maailma päästja.“

Mis on toonud nüüd sarnase muudatuse selles mehes? See on Jumala wägi! Ta hakkas kinni kord Tarsuse Saulusest Tamaskuse teel ja Tema on kinni hakanud nüüd sellest itaallasest jumalasalgaljast, tehes oma wäge ja igawest päästmise armastust teatawaks kogu maailmale. Au Tema nimele!

KODUMAA TEATEID.

TALLINNA EWANG. KRISTLASTE C. E. NOORI tegi 15. juunil külaskäigu Wiimsi. Kuigi ilm wihmane, oli siiski talusse, kus koosolek peeti, kokku tulnud palju. Noored tunnistasid südamlikult omast Päästjast ja laulsid keelpillide saatel. Issand õnnistas koosolekut. Mõnigi leidis rahu Issandas, kuna mitmed murtud südamega maha jäid. Issand kastku ja kaswatagu külwatud seemet!

C. E. LIIDU AASTAKOOSOLEK peeti Neli-pühi esimesel pühal Tallinnas Tui tänawal naiskutsekoolis. Kena ruum oli noori täis. Oli uue liidujuhatusse walimine. Uusi tuli walimise läbi liidu juhatusse w. w. Sink ja Freimann ning öde Laas, teised on kõik meie endised tegelased.

Ungarist oli saadetud terwitus meie konwertsile.

MEIE LIIDU JUHATAJA W. MARLEY sõidab augusti kuu algul Saksamaale Hamburki Euroopa C. E. konwertsile. Meie palwekäed toetagu teda wõorsil ja hoidku teda reisil. Eraldi peaksid ühingud ka 15.—20. augustini omis palwekoosolekuis Issanda trooni ette kandma selle nii tähtsa konwertsenti.

E. BAPTISTI NOORSOO SELTSIDE ÜHISUSE 1923. a. aruandest on näha, et neil on 20 ühingut. Aru on annud 18. Liikmeid üldse 592. Ohwripäewa raha on ühingud kokku saanud 17.403 mk. kuna annetuste arwele on tulnud 12.575 mk. Haapsalu noorsoo ühingul on suurem raamatukogu, nimelt 272 raamatut.

TÜRIL on juba kauemat aega walitsenud suur huwi nooruse C. E. töö wastu sealsete usklike seas. Meie reisisekretärid on nende

südamlikkude kutsete peale seal tänawu mõnda korda peatunud — äratustööd püüdes teha noorte keskel. Issand on ka tööd õnnistanud. Mõned on astunud Paide C. E. ühingusse. Osakonda pole seni võimalik olnud asutada. Jumal kinnitagu meie sõpru ja kaaswõitlejaid seal!

HIUMAAL, KEINAS on ärkamistuuled sel kewadel läbi puhunud. Nagu kuulda olla 100 inimese ümber päästetud saanud.

KIRIKUPÄEWAL olnud hägedad kokkupõrkamised liberaalide ja alalhoidwatê wahel. Paistab kõigist kui ähwardaks kirik minna kaheks iseseiswaks lahuks. Seega oleks jälle uus usulahk ja just nende poolt sünnitud kes alati neile usklikele kes südametunnistuse põhjustel kirikust lahkusid tegid kibedaid etteheideid. Nii see tihti on!

TALLINNA S. RISTI ÜHINGU ruum sai täiesti remonteeritud. Saal ja teised ruumid näewad tõesti kenad wälja. Kõik on nii hele ja rahuldaw.

PAIDE ÜHING on end iseseiswalt rahukogus registreerinud. Waliti juhatus. Töö on end aegamööda üle terve Järwamaa laiali laotanud. Issand olgu wäga ligi neile tähtis töös!

MEIE REISISEKRETÄRID on wiimsel ajal töötanud: öde Laas Pärnumaal Toris ja Wiru-Jaakobis ja wend Sink mai kuul Järwamaal: Annas, Järwa-Jaanis, Paides, Esnas, Türi ja Wõhmas. Tööpõllud on suured ja töötajate puudus annab ennast wäga tunda. Paluge, et lõikuse Issand rohkem töötajaid wälja saadaks oma wiinamäele ja 2 reisisekretäri asemele 12 kingiks!

LIIDU JUHATUSE LIIKMED otsustasid oma wiimasel koosolekul ette wõtta külaskäikusi ühingutesse, nii et aasta jooksul iga ühing kord saab oma keskel terwitada ühtki juhatuseliiget.

EWANGEL. KRISTLASTE WABAKOGUDUS pidas konwerentsi Otepääl. Issand oli ligi.

PILDIKLISCHEEDE hind on ligi 100% tõstetud, seega on ka „Noorte Elul“ jälle raskem nii rohkesti ja suuri pilta lehte mahutada kui siia maani. Toimetus tahab siiski endiselt lehte piltidega kaunistada, loodab aga et ühingud ja iga üksik „N. Elu“ sõber lehte aitab veel enam müüa ja soowitada. Kui wõime lehtede trükiarwu suurendada, siis saame ka piltide kallidusest üle.

Wäljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Wastutaw toimetaja: R. L. Marley. Toimetuse aadress: Tallinn, Kotjepu t. nr. 6—2.

Surma elu

on R. Kaups'i poolt kirjutatud. Uus wäga hea raamatuke.

Hind kõigest 15 mk.

Tähtis igale usklikule.

Rätsepaäri.

Wõtan tellimisi wastu meesterahwa-riiete jaoks tellijate, kui ka omaist siise- ja wäljamaa riietest.

Austusega **W. J. Tiismann**

Liivalaia tän. 9—1.

I. Tallinna matuse Talituse äri

Lai tänaw nr. 2, kõnetr. 698.

Seal wõib leida kõik, mis matuse korral tarwis läheb. Omal surnuwankreid

Aust. w. I. Sakeus.

Teen igasuguseid

kellasepa töid.

Tellimisi palun ära anda Tallinnas:

„Seltsimehe“ kassapidajale ehk töökotta Willardi tänaw 3—10 (hoowis).

Terwitades wend

G. Henny.

R.-Ü. „Kultwaja“ trükk, Keilas.

Hind 20 marka.